ПРОПИСИ У ПРАКСИ

LEGEARTIS ИНГ-ПРО

Број 45 ● јун 2016. ● www.legeartis.rs ● www.propisiupraksi.rs

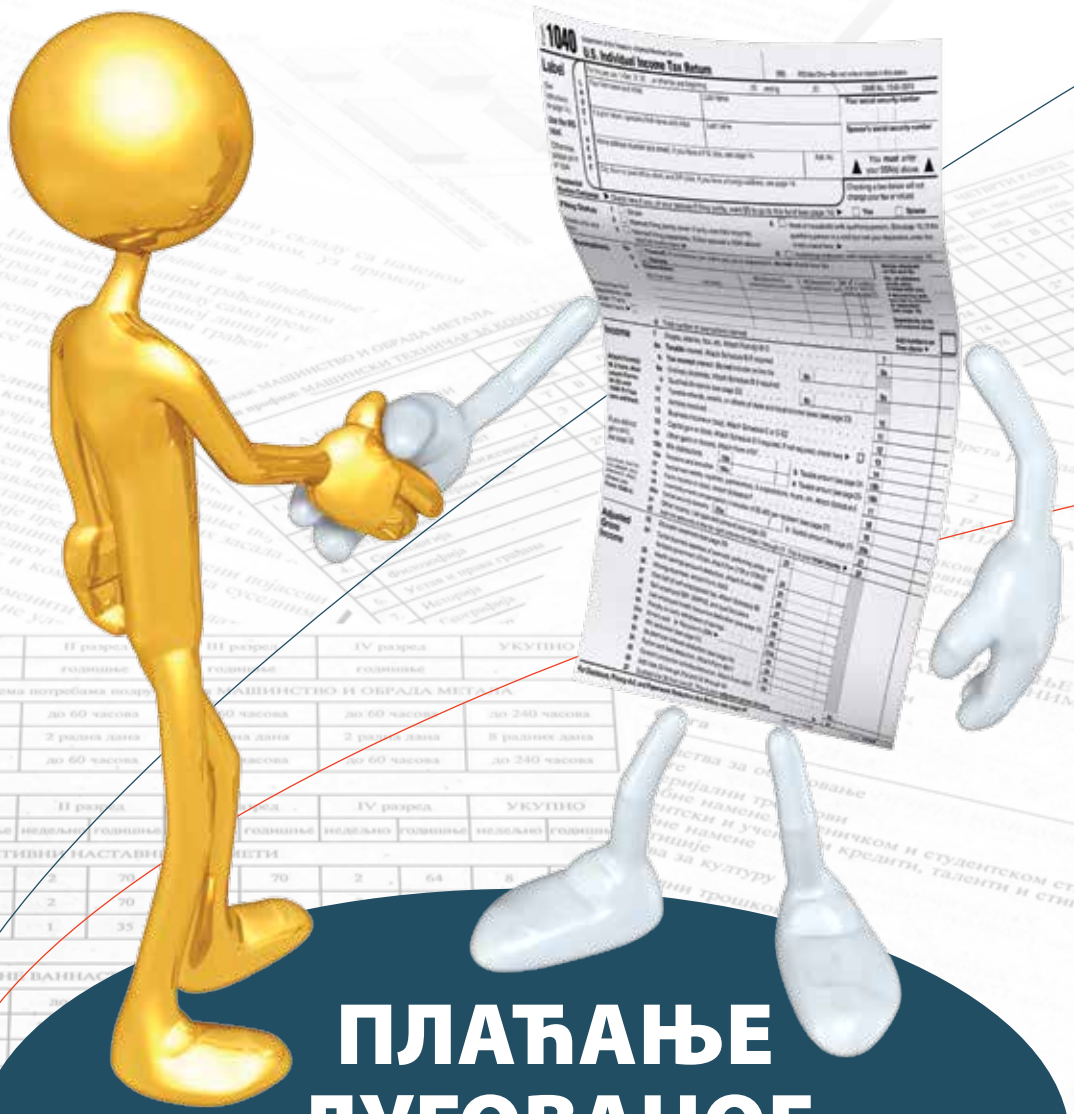
НОРМАТИВ У ПРОИЗВОДЊИ

ПРИВРЕДНИ СУДОВИ

- СТВАРНА НАДЛЕЖНОСТ
- СПОР МАЛЕ ВРЕДНОСТИ У СУДСКОЈ ПРАКСИ

...И ЈОШ

- ПОЈАМ И ПОЛОЖАЈ ЗАЛОЖНОГ ПОВЕРИОЦА
- НАСИЉЕ У ПОРОДИЦИ У СУДСКОЈ ПРАКСИ
- БАНКАРСКА ГАРАНЦИЈА И БУЏЕТСКИ КОРИСНИЦИ

ПЛАЋАЊЕ ДУГОВАНОГ ПОРЕЗА НА РАТЕ

Судски поступци

Нове дилеме из области трошкова парничног поступка

Рачуноводство

Исплата накнаде зараде за боловање преко 30 дана

Порези

Порески третман промета услуга без накнаде

Радни односи

Коришћење права на годишњи одмор

KONSALTING

SAVETOVANJA

JAVNE NABAVKE

ELEKTRONSKO IZDANJE ZA PRAĆENJE JAVNIH NABAVKI

LEGEARTIS

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

SUDSKO-ADVOKATSKI ROKOVNIK

PROPISI.NET

ELEKTRONSKO PRAVNO IZDANJE

KOMENTARI I ZAKONI U PRIMENI

ING-PRO

Међу ауторима у овом броју...

Владимир Скенџић,
власник агенције за пружање књиговодствених услуга и аутор бројних чланака из области рачуноводства и финансија

Нормативе је документ стручне службе који врло прецизно дефинише сваки елемент из којег се састављa производ. Овај документ има врло важну улогу код утврђивања стварних трошкова израде производа.

Бранислава Горавица
члан Високог савета судства

У материји привредних спорова када су странке у спору привредни субјекти, тада је то једини и искључиви критеријум за заснивање надлежности привредног суда, без обзира на врсту спора који међу њима постоји.

Јован Беара
председник Пословног удружења власника рачуноводствених агенција (УВРА)

Нејасно је зашто порески обвезник мора сâм да обрачунава камату на укупан дуг умањен за претходно уплаћене рате.

Снежана Марјановић,
судија Првог основног суда у Београду

Овакво мишљење Уставног суда заиста намеће обавезу дужнику да добро процени своју правну ситуацију и могућност да успе у спору.

Драгана Марчетић
судија Првог основног суда и заменик руководиоца судске праксе у грађанској материји

Изузетно је важно да суд у поступку претходног испитивања тужбе до завршетка првог рочишта за главну расправу правилно утврди вредност предмета спора, а самим тим и да ли спор спада у спор мале вредности.

Смиљка Стојановић
заменик јавног тужиоца Првог основног јавног тужилаштва у Београду

Може се рећи да се законодавац послужио помало непрецизним појмовима приликом прописивања последице кривичног дела – јасно је шта представља телесни интегритет, али спокојство и душевно стање су доста неодређени појмови.

Никола М. Јовановић
порески саветник у консултантској кући *EY* (*Ernst&Young*) доо Београд

Једна од најчешћих ситуација у пракси јесте она у којој оснивач, односно запослени у друштву за личне потребе повремено употребљава аутомобил који је власништво привредног друштва.

Гордана Ајншпилер-Поповић
судија Врховног касационог суда

У пракси се поставило питање шта се догађа ако заложни поверилац обавести суд о постојању свог заложног права, али не у року од 120 дана, већ касније, те какав је његов положај у таквој ситуацији.

Календар важења правних аката

У овој рубрици доносимо преглед прописа који током овог месеца престају да важе (у целости или у делу), односно који одложено ступају на снагу и/или се одложено примењују у целости или у делу:

пасоша, дипломатског пасоша и ник о измени Правилника о обрасцу, бр. 9/16 од 5. 2. 2016. године, а ступио ша, објављен у „Сл. гласнику … године

– примењује се од 13. маја 2016. године

● Закон о изменама и допунама Закона о поморској пловидби, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 18/15 од 13. 2. 2015. године, а ступио је на снагу 21. 2. 2015. године

– одредбе члана 16. ст. 6. и члана 20. овог закона примењиваће се од 1. јуна 2016. године

● Правилник о измени и допуни Правилника о реглоскопима, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 49/15 од 5. 6. 2015. године, а ступио је на снагу 13. 6. 2015. године

– одредба члана 2. овог правилника важи до 1. јуна 2016. године

● Закон о енергетици, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 145/14 од 29. 12. 2014. године, а ступио је на снагу 30. 12. 2014. године

– одредбе члана 98. ст. 1. тач. 1) до 3), члана 99. и члана 225. ст. 1. тач. 1) до 3) и члана 225. ст. 4. овог закона се примењују од 1. јуна 2016. године

● Закон о потврђивању Европске оквирне конвенције о прекограничној сарадњи између територијалних заједница или власти, објављен у „Сл. гласнику РС – Међународни уговори”, бр. 2/16 од 8. 2. 2016. године

– Конвенција ступа на снагу 16. јуна 2016. године

● Закон о потврђивању Амандмана на Конвенцију о процени утицаја на животну средину у прекограничном контексту, објављен у „Сл. гласнику РС – Међународни

КАЛЕНДАРИ...
- **ПОРЕСКИХ ОБАВЕЗА**
- **ВАЖЕЊА ПРАВНИХ АКАТА**
- **ДОГАЂАЈА**

Недостојност за наслеђивање

У склопу сасвим новог формата овог броја можете пратити у нашем часопису доносећи приликом односе на случајеве из судске праксе, а к недостојност за наслеђивање

остојност за наслеђ ник РС”, бр. 46/95, 101/03 – Одлука УС РС и 6/15)

лан 4.

Не може наследити на основу закона штања, нити стећи какву корист из завештања (недостојан је):
1) онај ко је умишљајно усмртио оставио о покушао;
2) онај ко је принудом, претњом или прев о оставиоца да сачини или опозове завештање или неку његову одредбу, или га је у чио;
3) онај ко је у намери спречавања оставичеве воље уништио или сакрио његово завештање, или га је фалсификовао;
4) онај ко се теже огрешио о законску обавезу из оставиоца, или му је ускратио нужну помоћ.

Суд на недостојност пази по службеној дужности.

О недостојности за наслеђивање суд води рачуна по службеној дужности, али је терет чињеничне тврдње и доказа да ова недостојност постоји, на страници која то тврди.

Из образложења:

„Разлози ревизије о погрешној примени материјалног права нису основани. Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је ванбрачни син пок. А. М. Свог оца је упознао када је имао 10 година. До 1992. године имао је ретке контакте са оцем, а од те године никако. Брига о оцу са његове стране није изостала његовом кривицом. Није се теже огрешио о обавезе издржавања, нити му је ускратио нужну помоћ. Нису постојали ни други разлози који би указивали на недостојност за наслеђивање оца. Тужилац није умишљајно усмртио свога оца, нити је то покушао. Између њих је било само свађе. Није се теже огрешио о законске обавезе издржавања према њему. Преко оца је примао … ије мајке, а пок. А. М. издржавање није … требно. Не може се говорити ни о ускр… помоћи оставиоцу, јер то не произилази … изведених доказа.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови правилно закључују да нема основа за примену члана 4. Закона о наслеђивању који регулише појам недостојности за наслеђивање. Према ставу 1. тач. 1) овог члана, не може се наследити на основу закона или завештања нити стећи какву корист из завештања (недостојан је), онај ко је умишљајно усмртио оставиоца, или је то покушао. Према тачки 4. овог члана, недостојан је онај ко се теже огрешио о законску обавезу издржавања, или ускратио нужну помоћ. Према ставу 2. овог члана, суд на недостојност пази по службеној дужности. У конкретном случају, истакнути разлози за недостојност тужиоца да наследи свог оца, сада пок. А. М., нису испуњени. У току поступка у прилог ових својих тврдњи тужила није пружила одговарајуће доказе. Зато је суд о постојању (непостојању) тих

ПОСТАВИТЕ ПИТАЊЕ НАШЕМ АУТОРУ, НАСТОЈАЋЕМО ДА ОДГОВОРИМО НА СВАКО ОД ЊИХ

Негативне референце у … набавки

… измене и допуне … 15. године донеле су собом … о јавним набавкама из августа негативним референцама о којо… измена када је реч о …мо говорити у овом тексту

Милош Јовић
саветник у Управи за јавне набавке
budzeti@legeartis.rs

Кад су у питању јавне набавке, појам … ференце има двоструки појавни … У случају кад одређује додатне у… …е у поступку јавне набавке. … ти од… пословног капацитета … у реализац… …та набавке, односно … претходном … испоручивао добра, извршавао услуге или … дио радове који су предмет конкретне јавне набавке. Тада је реч о **пословним референцама**, које би се условно речено могле назвати **позитивним референцама**. И док је у том случају реч о референцама које понуђача квалификују за добијање уговора о јавној набавци, негативне референце су оне које га могу дисквалификовати из „трке” за добијање уговора.

Институт **негативне референце** установљен је ради обезбеђивања поузданијег и солиднијег уговорног партнера наручиоца, а што је претпоставка целисходнијег и рационалнијег трошења јавних средстава. На тај начин, санкционишу се понуђачи који не извршавају своје обавезе у поступку јавне набавке или уговорне обавезе или их не извршавају на уговорен начин и под уговореним условима. С друге стране, будући да санкција никада није сама себи сврха, управо би свест о могућности да се нађе „на црној листи” код одређеног наручиоца, требало да понуђача додатно мотивише на озбиљнији, професионалнији и пословнији приступ извршавању сопстве…

…авним набавкама из 2008. године. Сходно …а важећим прописима, наручиоци су имали …ућност да одбију понуду уколико поседују …каз који потврђује да понуђач није испуњавао …које обавезе по раније закљученим уговорима …авним набавкама који су се односили на исти …предмет набавке, за период од претходних пет година за радове, односно три године за добра и услуге.

Закон о јавним набавкама из 2012. године („Сл. гласник РС”, бр. 124/12) значајно је проширио обухват негативних референци, установивши их као обавезу за наручиоце, проширујући њихово дејство и на сам поступак јавне набавке (не само на уговоре), те установивши својеврсну „црну листу” понуђача – списак негативних референци.

Последње измене и допуне Закона о јавним … из августа 2015. године („Сл. гласник … 15) донеле су собом **неколико измена … реч о негативним референцама**:
- не… ференца као могућност, не и обавеза …е;
- неве… …угих, таксативно законом ненаведе… негативне референце за одређеност … ној документацији;
- прецизир… …одног периода који је обухваћен нега… …ференцом;
- укидање списк… …их референци.

Можда и **најзначајнија измена** јесте та да наручилац сада више није у обавези, већ има могућност да примени негативну референцу према понуђачу. Како су ове законске измене биле још један корак ближе директивама Европске уније из области јавних набавки, и у овом

(6) Трошкови продатих производа износе 1.250.000,00 динара.Укалкулисана разлика у цени је 25% на цену коштања, што износи 312.500,00 динара (1.250.000,00 × 25%). Обрачунати ПДВ по општој стопи износи 312.500,00 динара, од чега на цену коштања 240.000,00 250.000,00 (1.250.000,00 × 20%) и ПДВ на разлику у цени 62.500,00 (312.500,00 × 20%).

(7) Купцу су фактурисани спортски дресови са обрачунатим ПДВ-ом у износу од 1.875.000,00 дин.

(8) Купац је извршио плаћање фактуре у целости у износу од 1.875.000,00 динара.

(9) Треба извршити затварање свих конта класе 9 – Обрачун трошкова и учинака.

(10) Треба саставити Извештај о стању залиха производње на крају обрачунског периода.

(11) Треба прокњижити свођење почетног стања залиха производње на коначно стање залиха производње на крају обрачунског периода на бази података из Извештаја о стању залиха производње на крају обрачунског периода.

Напом… …атих производа од 1.250.000,00 динара израчунати су на бази цене … (682 комада × 1.832,… динара по комаду), док је продајна цена спортских дресова од …000,00 динара по комаду изра… ата у износу од 2.500,00 динара (750 × 2.500,00).

Књижење:

Р. бр.	Конто		ПИС	Износ	
	дугује	потражује		дугује	потражује
				5	6
1	2	3			
1.	910		Сировине и мат… *…ијала – спортски дресови*		
		9000	Рачун за преузи…		
			…спортски дресови	500.000,00	
			…спортски дресови	120.000,00	
За отварање почетног стања 1. 1. 2016. за з…					
1а	9500		Материјали за …		
	9600		Готови про…		
			…алиха недовршене		500.000,00
			…алиха готових		120.000,00
		9001	Рачун за …		
			…довршене производње и осталих производа 1. 1. 2016. године на …		
			…их залиха из финансијског књиговодства		
			…ировине и материјал – спортски дресови	1.000.000,00	
		9010	Рачун за преузимање набавке материјала и робе		1.000.000,00
…а примљен материјал у магацин у вези са производњом спортских дресова					
	За	9500	Материјал за израду – спортски дресови	680.000,00	
		9100	Сировине и материјал – спортски дресови		680.000,00
	…улазне материјала у производњу у току године				

АУТОРСКИ ТЕКСТОВИ СА ОБИЉЕМ КОРИСНИХ ПРИМЕРА И СТРУЧНИХ ТУМАЧЕЊА

ПРОПИСИ У ПРАКСИ
LEGEARTIS ИНГ-ПРО www.legeartis.rs

ISSN 2406-1085

Година IV, број 45
ЈУН 2016.

Оснивач и издавач:
ИНГ-ПРО
Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а

За оснивача и издавача:
Горан Грцић
Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник:
Владан Мирковић

Сарадници:
мр Јован Чанак
Бранислава Горавица
Весна Филиповић
Владимир Скенџић
Гордана Ајншпилер-Поповић
Драгана Марчетић
Зорица Ловрић
Јован Беара
Никола М. Јовановић
Смиљка Стојановић
Снежана Марјановић

Уредник рубрика *Календар важења правних аката/Порески календар*:
Ана Фулетин

Организатор издања:
Оливера Бошковић

Дизајн и обликовање часописа:
Маја Кесер

Штампа:
Digital art, Београд

Редакција:
Веле Нигринове 16а
11000 Београд
тел: +381 11 2836 820
факс: +381 11 2836 474
е-пошта: redakcija@legeartis.rs

Часопис излази једанпут месечно (10 бројева и 1 двоброј у оквиру годишње претплате). Текстови достављени за објављивање се не враћају. Сви текстови који се објављују у Часопису подлежу редакцијско-техничкој обради, у складу са одговарајућим стандардима Часописа.

Владан Мирковић,
главни и одговорни уредник
vladan.mirkovic@ingpro.rs

Из јунског издања нашег часописа посебно издвајамо два текста: један је о стварној надлежности привредних судова (стр. 72), а други о спору мале вредности приказаном кроз праксу привредних судова (стр. 85).

Остајући у сфери *Прописа у пракси*, у овом броју доносимо и нови избор стручних мишљења за примену финансијских прописа, али и оних која се односе на коришћење права на годишњи одмор.

Нипошто не пропустите први део дводелног ауторског текста на тему појма и положаја заложног повериоца, чији наставак доносимо у следећем броју.

Из области рачуноводства говорићемо о утврђивању норматива у производњи, о обрачуну и исплати накнаде зараде за боловање преко 30 дана, као и о поступању Пореске управе и пореског обвезника у поступку одлагања плаћања дугованог пореза на рате.

У преосталом садржају првог летњег броја часописа размотрамо специфичности парнице у спору мале вредности, нова питања и дилеме из области трошкова парничног поступка, банкарску гаранцију у светлу пословања буџетских корисника, као и кривично дело насиља у породици кроз судску праксу.

На терену пореске регулативе опсежно анализирамо порески третман употребе добара која су део пословне имовине пореског обвезника и промета услуга без накнаде.

Уз незаобилазне рубрике *Порески календар* и *Календар важења правних аката*, подсећамо да је наш часопис доступан и на адреси: www.propisiupraksi.rs

Будимо на вези

Часопис *Lege Artis* отворен је за сва ваша питања, мишљења, конструктивне предлоге, похвале и покуде. Можете их упутити ауторима текстова или на е-адресу редакције часописа **redakcija@legeartis.rs**

Пратите нас:
- **www.legeartis.rs**
- **www.propisiupraksi.rs**
- **www.propisi.net**
- **www.facebook.com/IngProLegeArtis**

У овом броју...

БУЏЕТСКО РАЧУНОВОДСТВО, РАЧУНОВОДСТВО И РЕВИЗИЈА

8 Утврђивање норматива у производњи

14 Поступање Пореске управе и пореског обвезника у поступку одлагања плаћања дугованог пореза на рате

22 Обрачун и исплата накнаде зараде за боловање преко 30 дана

30 Успостављање билансне равнотеже између имовине и капитала према Контном плану за буџетски систем

БУЏЕТИ И ЈАВНЕ НАБАВКЕ

40 Банкарска гаранција у светлу пословања буџетских корисника

ПОРЕЗИ И АКЦИЗЕ

44 Употреба добара која су део пословне имовине пореског обвезника и промет услуга без накнаде као предмет опорезивања ПДВ-ом

51 **Прописи у пракси**: Примена финансијских прописа

РАДНИ ОДНОСИ И СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ

64 **Прописи у пракси**: Коришћење права на годишњи одмор

СУДСКИ ПОСТУПЦИ И ПРИВРЕДНО ПРАВО

72 Стварна надлежност привредних судова

79 Појам и положај заложног повериоца – део први

85 **Прописи у пракси**: Спор мале вредности у пракси привредних судова

КРИВИЧНО ПРАВО И СУДСКИ ПОСТУПЦИ

90 Кривично дело насиља у породици у судској пракси

ГРАЂАНСКО ПРАВО И СУДСКИ ПОСТУПЦИ

96 Специфичности парнице у спору мале вредности

105 Нова питања и дилеме из области трошкова парничног поступка

ПОРТАЛ ЧИТАЛАЦА

114 Имате питање? Имамо одговор!

ТАБЕЛЕ И УЗОРЦИ

116 Подаци од значаја за рад пословних субјеката

Корисни правни акти

120 ОЗ-7 попуњен
121 ОЗ-8 попуњен
122 ОЗ-9 наредно усклађивање - 1
123 ОЗ-9 наредно усклађивање - 2
124 ОЗ-10 за јуни
125 ОЗ-10 за јули
126 ОЗ-10 за август
127 ОЗ-10 за септембар
128 ОЗ-10 за октобар
129 ОЗ-10 за новембар
130 Пореска пријава о обрачунатом порезу самоопорезивањем и припадајућим доприносима на зараду/другу врсту прихода од стране физичког лица као пореског обвезника

РУБРИКЕ

3 Међу ауторима у овом броју...
4 Из прве руке
5 Уводна реч
29 Календар догађаја
62 Порески календар
70 Преглед прописа ...донетих између два броја
89 Календар важења правних аката

Утврђивање норматива у производњи

Примена норматива за утрошак материјала у производњи није значајна само са пореског аспекта, већ и због утврђивања стварних трошкова једног производа, а све у циљу остваривања што мањих трошкова производње и заузимања што бољег положаја на тржишту

Владимир Скенџић

дипл. ек., власник агенције за пружање књиговодствених услуга и аутор бројних чланака из области рачуноводства и финансија
racunovodstvo@legeartis.rs

Обавеза правних лица и предузетника је да обављају обрачун трошкова и учинака без обзира на то да ли имају залихе недовршене производње и готових производа на крају обрачунског периода. Обрачун трошкова и учинака заснива се на Закону о рачуноводству („Сл. гласник РС”, бр. 62/13), Правилнику о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике („Сл. гласник РС”, бр. 95/14) и Међународним рачуноводственим стандардима МРС-2 и МРС-14.

Приликом обрачуна трошкова и учинака, обавеза је производних друштава и радњи (који користе двојно књиговодство) да обрачун трошкова и учинака врше у класи 9 – Обрачун трошкова и учинака. Да би могли да врше распоређивање трошкова у оквиру класе 9, друштва и радње, сагласно члану 49. Закона о рачуноводству, својим општим актом утврђују начин процењивања залиха, односно утврђивање цене коштања залиха недовршене производње и готових производа.

У општем акту (правинику о рачуноводству) потребно је утврдити документ за раздуживање репроматеријала (у даљем тексту: материјал) који се води на конту 101 или 910 – Материјал и који се назива **норматив.** На предлог производног сектора, овај документ усваја надлежни орган у правном лицу. Евидентирање производње врши се у класи 9, а за микро правна лица и предузетнике који немају залиха недовршене производње и готових производа, могуће је евидентирање у класи 1. Евидентирање производње није тема овог чланка.

1. Одлука о производном програму

На почетку или у току свог почетног пословања друштва и радње који су регистровани и обављају производну делатност доносе одлуку о увођењу производа које ће производити и продавати на тржишту. Одлуци о производима претходе припремне радње за утврђивање оправданости или профитабилности производа који ће се појавити на тржишту. Код утврђивања цене коштања новог производа, као директан трошак, значајну ставку има материјал за производњу. Одређени производ састоји се од одређеног броја и количине материјала, а документ којим се утврђује утрошак основног материјала у производњу назива се **норматив.**

2. Норматив

Нормом утрошка материјала одређује се потребна количина материјала за јединицу производа. Осим количина које се нормирају, у норматив се урачунавају и отпаци и губици материјала (рецимо, код сечења, обраде, топљења, претовара сипког материјала и сл.). Приликом утврђивања норматива материјала утврђује се и дозвољено расипање.

За нормирање утрошка материјала могућа је примена три методе:

Посебна важност норматива долази до изражаја кад порески инспектори врше детаљну (свеобухватну) контролу производње и утврде незаконите радње које су наведене у тачки бр. 6.

10. Порески аспект одступања утрошка материјала од норматива

Правна лица и предузетници морају да оправдају утрошак материјала за израду готових производа. Приликом контроле производње, надлежне инспекције посебно су заинтересоване да утврде количину материјала утрошеног за сваки производ. Свако документовано одступање од норматива треба и за инспекцијске органе да буде документовно и образложено као што је наведено под тачком 5. овог текста.

(а) Материјал који није признат као трошак производње остаје књижен на конту 511 –Материјал у износу од 3.800 динара и врши се корекција расхода у пореском билансу ПБ 1 и ПБ 2, односно за наведени износ повећава се пореска основица. Ово је случај само кад је у питању прекомерни шкарт у односу на норматив и кад је материјал уништен због више силе (пожар, поплава и сл.);

(б) Кад је у питању обрачунати ПДВ (правна лица која су у систему ПДВ-а) на купљени материјал за производњу користи се претходни ПДВ и на материјал који није признат као трошак производње; у наведеном примеру под тачком 5. ПДВ износи 760 динара и за тај износ треба умањити претходни ПДВ на броју 109 обрасца ППППДВ;

(в) Уколико у фази финансијске контроле порески инспектор утврди да је материјал отуђен од стране запосленог или одговорног лица, он утврђује до које врсте пореске утаје је дошло.

11. Улога књиговођа у систему књиговодственог евидентирања производње

У тачкама 2–10 овог текста књиговође учествују у евидентирању производње. У свим набројаним случајевима књиговође су само евидентичари пословних промена званичних докумената и као стручна и одговорна лица креатори правилног обрачуна трошкова производње. На набројане незаконите појаве у производњи практично не могу утицати јер за већину њих и не знају, а уколико и знају, не могу својим претпостављеним (директору и осталим руководиоцима) било шта сугерисати јер су у питању пословне одлуке.

Уместо закључка

На основу свега изложеног о нормативу може се закључити да је норматив врло битан и важан документ у производном друштву или радњи. Норматив се мора уважавати у свим приликама утврђивања цене коштања недовршене производње и готових производа. Неконтролисано отуђење материјала или нестручно руковање или уништавање у производњи имају за последицу да се овај материјал не признаје као трошак производње.

За „пробијање" утрошка материјала објективног разлога нема, а све разлике требало је отклонити пре почетка производње. Посебна важност норматива долази до изражаја кад порески инспектори врше детаљну (свеобухватну) контролу производње и утврде незаконите радње које су наведене у тачки бр. 6, а које не остају само на теоретском нивоу. И инспекција рада врло је заинтересована да сазна из којих извора се исплаћују нето зараде на које нису плаћени порез и доприноси.

Примена норматива за утрошак материјала у производњи није значајна само са пореског аспекта, већ и због утврђивања стварних трошкова једног производа, а све у циљу остваривања што мањих трошкова производње и заузимања што бољег положаја на тржишту.

Поступање Пореске управе и пореског обвезника у поступку одлагања плаћања дугованог пореза на рате

У тексту који следи детаљно анализирамо процедуру предаје захтева за одлагање плаћања дугованог пореза на рате, указујући на бројне недоумице и проблеме који се могу појавити приликом примене Правилника који регулише ову материју у пракси

Јован Беара

председник Пословног удружења власника рачуноводствених агенција (УВРА)
racunovodstvo@legeartis.rs

У складу са овлашћењима из члана 12. ст. 2. Закона о пореском поступку и пореској администрацији Министар финансија је донео Правилник о поступању Пореске управе и пореског обвезника у поступку одлагања дугованог пореза на рате, који је објављен 15. 3. 2016. године („Сл. гласник РС", бр. 28/16, у даљем тексту Правилник).

Шта уређује и дефинише Правилник

Овим правилником ближе је уређено поступање Пореске управе и пореског обвезника у поступку одлагања плаћања дугованог пореза на рате до 5 година (60 рата), за дуговани порез који не прелази 2.000.000 динара и у себи не садржи камату, а који је доспео за плаћање до 4. марта 2016. године.

У члану 2. Правилника дефинисано је:

- захтев за одлагање порески обвезник може поднети само једном и то од 1. априла до 4. јула 2016;
- захтев се може поднети за дуг који не прелази 2.000.000 динара, а који је доспео за плаћање до 4. марта 2016. године;
- захтев могу поднети обвезници којима је Пореска управа укинула решење о одлагању плаћања дуговног пореза, као и обвезници који су стекли право на одлагање, а којима преостали дуг не прелази износ од 2.000.000 динара;
- до подношења захтева обвезник треба да измири обавезе доспеле за плаћање од 4. марта 2016. и о томе пружи доказ при подношењу захтева, што је и услов за плаћање дуга на рате;
- од подношења захтева до дана доношења решења, обвезник треба да измири обавезе доспеле у том периоду, а најкасније у року од 30 дана од дана достављања решења уз обрачун евентуалне камате.

Захтев се подноси на обрасцу ЗОПДП који је саставни део Правилника.

У члану 3. дефинисано је да право на одлагање плаћања дуговног пореза без давања средстава за обезбеђење има:

- правно лице – до 1.500.000 динара;
- предузетник – до 1.500.000 динара;
- физичко лице – до 200.000 динара.

ČLAN 131. ZAKONA O OPŠTEM UPRAVNOM POSTUPKU

Skraćeni postupak

Član 131.

(1) Organ može po skraćenom postupku rešiti upravnu stvar neposredno:

1) ako je stranka u svom zahtevu navela činjenice ili podnela dokaze na osnovu kojih se može utvrditi stanje stvari, ili ako se to stanje može utvrditi na osnovu opštepoznatih činjenica, ili činjenica koje su organu poznate;

2) ako se stanje stvari može utvrditi neposrednim uvidom, odnosno na osnovu službenih podataka kojima organ raspolaže, a nije potrebno posebno saslušanje stranke radi zaštite njenih prava, odnosno pravnih interesa;

3) ako je propisom predviđeno da se upravna stvar može rešiti na osnovu činjenica ili okolnosti koje nisu potpuno utvrđene ili se dokazima samo posredno utvrđuju, pa su činjenice ili okolnosti učinjene verovatnim, a iz svih okolnosti proizlazi da zahtevu stranke treba udovoljiti;

4) kad se radi o preduzimanju u javnom interesu hitnih mera koje se ne mogu odlagati, a činjenice na kojima rešenje treba da bude zasnovano su utvrđene ili bar učinjene verovatnim.

(2) Rešenja iz tač. 1. i 2. stava 1. ovog člana mogu se izrađivati putem elektronskih računara.

Smatramo da odredba člana 10. stav 9. Zakona, o poništavanju sporazuma o odlaganju dugovanog poreza, ne podrazumeva izbacivanje iz programa po automatizmu, bez provere da li je došlo do greške poreske administracije ili formalnih propusta.

Potrebno je utvrditi stavom 2. u članu 7. Pravilnika da će Poreska uprava pre pristupanja brisanja poreskog obveznika iz repрograma po službenoj dužnosti, u kontaktima sa poreskim obveznikom po skraćenom postupku sagledati da li je poništavanje rešenja nesporno.

Takođe, treba utvrditi da će se, ukolico se u skraćenom postupku ustanovi greška zaduženja ili uplate, izvršiti ispravka P-nalogom, i da se u tom slučaju rešenje o odlaganju dugovanog poreza ne poništava, odnosno ako je po automatizmu izvršeno poništavanje, da će Poreska uprava po službenoj dužnosti vratiti na snagu rešenje, odnosno sporazum o odlaganju dugovanog poreza.

Smatramo da sporne slučajeve treba rešavati/raspraviti po skraćenom postupku (videti član 131. Zakona o opštem upravnom postupku). Ukolico je nesporno da nema grešaka ni formalnih razloga, ili poreski obveznik ne uplati razliku u iznosu koji se tolerise (u pretходnom periodu je to bio iznos od 500 dinara), odnosno ne postupi po nalozima Poreske uprave (dâ nalog za prekњižavanje i sl.), tada treba po službenoj dužnosti ukinuti rešenje, odnosno sporazum o repрograму.

Na ovaj način bi se, svakako, ostvarili puni efekti sprovođenja novog programa odlagaња, odnosno repрograma poreskog duga iz pretходnog perioda. Ujedno bi se izbegle zamke iz sprovođenja Zakona o uslovnom otpisu kamate iz 2012, zbog kojih nisu ostvareni očekivani efekti. To je naročito važno imajući u vidu da je 2016. godina proglašena za godinu preduzetništva.

Zaključno razmatranje

Na kraju ovog prikaza primene Pravilnika u praksi, kao i svih nedoumica, dilema i eventualnih problema koji se mogu javiti pri implementaciji Pravilnika, postavљamo pitanje: Zašto poreska uprava uz rešenje/sporazum ne uruči poreskom obveznику plan otplate duga sa iznosima i sve obračunatom kamatom sa, u momentu izdavanja rešenja/sporazuma, važećim stopama, kao što to čine banke kod davanja kredita.

Plan otplate treba da sadrži datum dospeća rata, iznosa za uplatu, i brojeva računa sa pozivom na broj. To bi bio poklon preduzetnicima u godini preduzetništva.

Захтев за одлагање плаћања дугованог пореза на рате

Образац ЗОПДП

AGENCIJA 3D ART
Порески обвезник
103722399
ПИБ

1507942800011
ЈМБГ обвезника
60790671
Матични број

МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
ПОРЕСКА УПРАВА
Филијала / Експозитура NOVI SAD 2

ЗАХТЕВ ЗА ОДЛАГАЊЕ ПЛАЋАЊА ДУГОВАНОГ ПОРЕЗА НА РАТЕ

I Подаци о пореском обвезнику
Правно лице/ Предузетник /Физичко лице
AGENCIJA 3D ART, MIHALA BABINKE 3, NOVI SAD
Назив и седиште правног лица/ радње/
Име и презиме, пребивалиште и контакт телефон
BEARA JOVAN , KONTAKT TELEFON: 063/555-555
Име и презиме одговорног лица и контакт телефон/
Име и презиме власника радње (пословођа) и контакт телефон

Порески пуномоћник и контакт телефон

II Образложење захтева

У складу са одредбама чл. 10. и 11. Закона о изменама и допунама Закона о пореском поступку и пореској администрацији ("Службени гласник РС", број 15/16), подносим захтев за одлагање плаћања дугованог пореза на рате најдуже до 60 месеци, за дуговани порез који у себи не садржи камату за тај дуг, највише до износа од 2.000.000 динара, који у себи не садржи камату.

III Средства обезбеђења наплате која предлаже порески обвезник

Уколико дуговани порез прелази износ прописан чланом 4. Закона о изменама и допунама Закона о пореском поступку и пореској администрацији ("Службени гласник РС", број 15/16), порески обвезник предлаже следећа средства обезбеђења:

1) хипотеку на непокретности у износу од _____ динара,
2) залогу на покретним стварима у износу од _____ динара,
3) неопозиву банкарску гаранцију на износ од _____ динара,
4) јемство другог лица које је власник имовине на којој нема терета,
5) трасирану меницу акцептирану од стране два жиранта, из чијих се зарада, на којима се установљава административна забрана, порески дуг може наплатити,
6) меница авалирана од стране пословне банке у износу од _____ динара.

У NOVOM SAD-u,
дана _____

_____
потпис пореског обвезника

Захтев са доказима примио дана _____ године

_____
потпис службеног лица и печат

Obračun i isplata naknade zarade za bolovanje preko 30 dana

У тексту који следи приказана је примена одредаба Закона о здравственом осигурању у пракси: услови за остварење овог права, потребна документација, на чији терет се накнада исплаћује и сва остала питања која се односе на правилан обрачун и исплату накнаде зараде

Јован Беара

председник Пословног удружења власника рачуноводствених агенција (УВРА)
racunovodstvo@legeartis.rs

У члану 30. Закона о здравственом осигурању предвиђена су права осигураника из обавезног здравственог осигурања. Право наведено у члану 30. ст. 1. тач. 2) односи се на право на накнаду зараде за време привремене спречености за рад (боловање) осигураника.

Да би се започело боловање, неопходно је да се запослени јави изабраном лекару ради отварања боловања. Ако изабрани лекар установи постојање разлога за боловање, он тада у посебан образац о спречености за рад, потврду о боловању ОЗ-06, уноси датум почетка и очекиваног завршетка привремене спречености за рад, као и све остале податке неопходне за обрачун и исплату накнаде зараде.

Потврду о боловању (ОЗ-6) запослени доставља послодавцу у року од три дана.

У зависности од дужине отвореног боловања, одређује се ко исплаћује накнаду зараде коју запослени прима током боловања, и то:

1) за боловање до 30 дана од првог дана боловања (боловање до 30 дана), накнаду зараде исплаћује послодавац;

2) за боловање преко 30 дана од првог дана боловања (боловање преко 30 дана), накнада зараде иде на терет Републичког фонда за здравствено осигурање (у даљем тексту: матичне филијале РФЗО);

3) за случај повреде на раду, без обзира на дужину боловања, накнада зараде иде увек на терет послодавца све док траје радни однос радника који је на боловању; по престанку радног односа за случај рада на одређено време или затварања фирме исплата накнаде прелази на терет матичне филијале РФЗО;

4) трудничко боловање је **специфичан случај боловања** (одржавање трудноће) које може бити:

- до 30 дана и исплата накнаде зараде је на терет послодавца;
- преко 30 дана и исплата накнаде зараде је на терет матичне филијале РФЗО.

1. Боловање до 30 дана на терет послодавца

Изабрани лекар одређује привремену спреченост за рад осигураника датумом почетка привремене спречености за рад и датумом завршетка привремене спречености за рад.

Запослени је дужан да најкасније у року од три дана од дана наступања привремене спречености за рад о томе достави потврду лекара о боловању (ОЗ-06) која садржи време очекиване спречености за рад.

Ово наредно усклађивање указује да се **износ зараде** који је коригован са претходним **наредним усклађивањем** (402,34 дин/час) умањује коефицијентом 0,93 тако да нови **износ зараде** износи:

ИЗНОС ЗАРАДЕ = 402,346 × 0,93 = 374,18 дин/час.

Сходно томе накнада зараде за НОВЕМБАР (1. 11. 2015. – 13. 11. 2015.) месец (**видети ОЗ-10 ЗА НОВЕМБАР који је дат у рубрици Корисни правни акти**) износи:

Број часова за НОВЕМБАР месец = 80 (10 дана)

НАКНАДА ЗАРАДЕ ЗА НОВЕМБАР = (80 × 374,18) × 65% = 19.457 дин.

Календар догађаја...

14. МАЈ – 16. ЈУЛ 2016.	● **Обука** **Обука за самосталног књиговођу уз стицање практичних знања и рад на рачунару и програму за књиговодство** Привредна комора Београда
20. МАЈ – 18. ЈУН 2016.	● **Обука** **Школа дигиталног маркетинга: Научите дигитални маркетинг од А до Ш!** Привредна комора Београда
20. МАЈ – 1. ЈУЛ 2016.	● **Програм** **Академија спољнотрговинског и девизног пословања** Привредна комора Београда
14. ЈУН 2016.	● **Семинар** **Корпоративно управљање – стање, перспектива и правац развоја и унапређења** Привредна комора Београда
14. И 16. ЈУН 2016.	● **Семинар** **Анализа финансијских извештаја** Регионална привредна комора Нови Сад
16–17. ЈУН 2016.	● **Обука** **Обука за полагање испита за службеника за јавне набавке** Привредна комора Београда

Успостављање билансне равнотеже између имовине и капитала према Контном плану за буџетски систем

Када је реч о евидентирању пословних промена у вези са нефинансијском и финансијском имовином и капиталом, према прописима о буџетском рачуноводству у Републици Србији, неопходно је водити рачуна о билансној, односно књиговодственој равнотежи како између конта нефинансијске имовине и капитала, тако и између конта финансијске имовине и капитала. Да ли је реч о књиговодственој равнотежи свих конта нефинансијске и финансијске имовине или само неких конта са капиталом, опширније у наставку овог текста

мр Јован Чанак

дугогодишњи аутор бројних тема из области рачуноводства и финансија
racunovodstvo@legeartis.rs

Према нашем мишљењу важно је имати у виду да се придржавањем принципа равнотеже између конта нефинансијске имовине, те финансијске имовине и капитала, онемогућава или боље речено спречава било какво стицање нефинансијске или финансијске имовине, ако за то нису унапред обезбеђени извори из којих се та имовина може стицати. У наставку ћемо се осврнути на решења која су дата буџетским прописима у вези са овом проблематиком.

Полазећи од **Уредбе о буџетском рачуноводству** („Сл. гласник РС", бр. 125/03 и 12/06, у даљем тексту: Уредба) потребно је имати у виду одредбу члана 4. тач. 3) којом је дефинисана готовинска основа (начело рачуноводственог обухватања прихода и расхода у тренутку наплате, односно плаћања). **Готовинска основа у том смислу јесте „основа за вођење буџетског рачуноводства, по којој се трансакције и остали догађаји признају у моменту пријема, односно исплате средстава, као што је дефинисано готовинском основом Међународних рачуноводствених стандарда за јавни сектор, у делу који се односи на готовинску основу"**. Дакле, готовинска основа подразумева и евидентирање издатака за набавку нефинансијске имовине на контима класе 500000 – Издаци за нефинансијску имовину и у години одлива по методологији која је примењена код израде Закона о буџету, одлукама локалних власти и организација обавезног социјалног осигурања и рачуна се у укупни износ расхода и издатака, па самим тим и у финансијски резултат. Значи, по прописима на готовинској основи не евидентира се нефинансијска имовина по методологији која се користи код израде Закона о буџету, нити у одлукама локалних власти и организација обавезног социјалног осигурања. У наведеним документима евидентирају се приходи (класа 7) и примања (класа 8) и текући расходи (класа 4) и издаци за нефинансијску имовину (класа 5).

КОМЕНТАР АУТОРА:

Овакав пример смо одабрали да бисмо показали равнотежу између конта дугорочне финансијске имовине и одговарајућих извора у класи „3", иако смо свесни да у Закону о буџету није предвиђена могућност одобравања стамбених кредита. Међутим, ово је пример евидентирања одобрених кредита за оне ситуације када је могуће да за то постоји легална и објективна могућност, која проистиче из примене одредаба Закона о становању. Ако се има у виду да се отплата кредита за станове врши у корист наменски отвореног подрачуна, онда сматрамо да то није супротно одредбама Закона о буџету или одлукама о буџету које дефинишу приходе и примања која су буџетског карактера, јер сматрамо да се отплата кредита коју врше физичка лица не би требало сматрати буџетским средствима.

3. Под ставом три приказан је извор у капиталу који ће служити за покриће одобреног кредита. То је субаналитички конто 311411 – Дугорочна домаћа финансијска имовина који потражује, а задужује се субаналитички конто 311713 – Пренета неутрошена средства за стамбену изградњу. **Субаналитички конто 311713 не може се задуживати уколико по расподели нераспоређеног вишка прихода и примања из претходних година није пренет, по одлуци органа управљања, одговарајући износ нераспоређеног вишка прихода и примања из ранијих година** који је претходно требало распоредити у корист субаналитичког конта 311713.

Што се тиче књиговодствене равнотеже између дугорочне финансијске имовине и извора те дугорочне финансијске имовине она је успостављена тако **што стање на субсубаналитичком конту 111611 – Кредити физичким лицима у земљи и стање на субаналитичком конту 311411 – Дугорочна домаћа финансијска имовина морају бити иста**. Када физичко лице коме је одобрен кредит врши отплату кредита на бази ануитетне листе, за износ извршене отплате повећава се износ на конту 121112 – Текући рачуни, а одобрава се или смањује износ на субаналитичком конту 111611 – Кредити физичким лицима у земљи (121112/111611). Истовремено, другим ставом за књижење смањује се износ на конту 311411 – Дугорочна домаћа финансијска имовина, а повећава се износ на субаналитичком конту 311512 – Примања од отплате датих кредита (311411/311512). Напомињемо да се приликом утврђивања резултата пословања износ стања на рачуну 311512 – Примања од отплате датих кредита не расподељује на крају године у неке нове изворе, већ се затвара у корист субаналитичког конта 321121 – Вишак прихода и примања – суфицит.

4. У четвртом ставу књижења приказан је **прилив новчаних средстава по основу отплате првог ануитета** у износу од 52.708,00 динара. За тај износ задужен је субаналитички конто 121112 – Текући рачуни, а одобрен је субаналитички конто 111611 – Кредити физичким лицима у земљи за потребе становања у висини главнице од 40.000,00 динара и одобрен је субаналитички конто 741122 за камате у износу од 12.708,00 динара. **Напомињемо да** у оквиру синтетичког конта 741100 – Камате нисмо пронашли по суштини адекватни конто који би садржајно представљао камате по основу отплате датих кредита, па смо условно користили субаналитички конто 741122 – Приходи буџета Републике од камата на средства корисника буџета укључених у депозит банака.

5. Под ставом пет евидентиран је у класи „9" новчани прилив по основу отплате главнице по првом ануитету у износу од 40.000,00 динара.

6. Под шестим ставом видљиво је да је **смањен износ** на субаналитичком конту 311411 – Дугорочна домаћа финансијска имовина **због отплате прве рате ануитета у висини** главнице, тако да тај конто дугује 40.000,00 динара, а потражује субаналитички конто 311512 – Примања од отплате датих кредита, што представља извор новчаних средстава која су настала по основу отплате главнице по првом ануитету. Дакле, како је већ раније поменуто, **увек се мора водити рачуна да буду у равнотежи** субаналитичка конта (у нашем случају) 111611 и 311411, односно када се кредит отплаћује – да новчана средства по основу отплате на субаналитичком конту 121112 буду уравнотежена са извором тих средстава на субаналитичком конту 311512.

Банкарска гаранција у светлу пословања буџетских корисника

Уз краћи теоријски осврт на банкарску гаранцију као средство обезбеђења, у овом тексту додатно је појашњавамо из угла буџетских корисника који се готово увек јављају у улози корисника гаранција и то у пословима спровођења поступка јавне набавке, код закључења уговора о додели средстава за директне инвестиције, као и код поступка лицитације

Зорица Ловрић

дипл. ек. с вишегодишњим радним искуством у државној управи, банкарству и привреди, ангажована и на пројектима Светске банке и Канцеларије за међународни развој Владе Велике Британије
budzeti@legeartis.rs

У циљу што бољег разумевања сложености самог појма и врсте гаранције, као и пословања буџетских корисника у вези са банкарским гаранцијама (као превасходних корисника гаранције), неопходно је поћи од законодавног оквира.

Закон о облигационим односима („Сл. лист СФРЈ", бр. 29/78, 39/85, 45/89 – одлука УСЈ и 57/89, „Сл. лист СРЈ", бр. 31/93 и „Сл. лист СЦГ", бр. 1/03 – Уставна повеља), Закон о девизном пословању („Сл. гласник РС", бр. 62/06, 31/11, 119/12 и 139/14) и Закон о банкама („Сл. гласник РС", бр. 107/05, 91/10 и 14/15) третитају банкарску гаранцију као **средство обезбеђења за извршење преузетих обавеза**.

Према члану 1083. Закона о облигационим односима, банкарска гаранција представља писмену исправу којом се банка обавезује према примаоцу гаранције (кориснику) да ће му, за случај да му треће лице не испуни обавезу о доспелости, измирити обавезу ако буду испуњени услови наведени у гаранцији. Из ове законске дефиниције произилази да **у гаранцијском послу учествују најмање три лица** између којих се заснивају најмање три правна посла, као и да је банка дужна да исплати гарантни износ уколико дужник из основног уговора не испуни о доспелости своју уговорну обавезу, а испуне се услови наведени у гаранцији.

Веома је важно нагласити да су **сви економско-финансијски односи у послу издавања банкарске гаранције повезани**, а да су сви правни односи који настају у вези са издавањем банкарске гаранције апсолутно правно самостални. Економско-финансијска повезаност произилази из чињенице да банка исплату по гаранцији увек врши у новцу, чак и када се гаранцијом обезбеђује неновчана обавеза, и то у износу неизвршене обавезе дужника настале на основу уговора.

Правни односи су далеко сложенији: банкарска гаранција функционише тако што дужник даје налог банци да је изда у своје име и његов рачун трећем лицу – будућем кориснику гаранције. То значи да се приликом издавања гаранције заснива више правних односа између лица која учествује у гаранцијском послу.

Учесници у наведеном послу су:

- налогодавац гаранције (дужник), правно лице које се обавезује да ће извршити уговорне обавезе и да ће за то гарантовати банка;
- банка гарант је банка која гарантује да ће уколико дужник о року не изврши своју обавезу преузети извршење;
- корисник гаранције (поверилац) стиче право потраживања према банци гаранту уколико дужник не изврши своју обавезу.

Први ниво правних односа је између дужника и повериоца, по основу уговора за чије извршење је гарантовала банка. **Други ниво** је однос између дужника (налогодавца гаранције) и банке. **Трећи ниво** је између корисника

Бројне су врсте банкарских гаранција.

понуђач (добављач) дужан је да достави: банкарску гаранцију за добро извршење посла и банкарску гаранцију за повраћај аванса.

У случају да се банкарска гаранција доставља као средство обезбеђења **по уговору о додели средстава за директне инвестиције или код поступка лицитације** неопходно је да се пре достављања коначне гаранције текст усагласи, па се стога нацрт текста гаранције доставља налогодавцу и кориснику. Након усаглашавања налогодавца и корисника гаранције налогодавац потписује уговор о издавању гаранције са банком и оригиналну гаранцију предаје кориснику гаранције, буџетском кориснику.

Приликом преузимања гаранције од налогодавца буџетски корисник потписује записник о примопредаји и оригинал гаранције смешта у за те намене одређено место (каса). О примљеним гаранцијама буџетски корисник води евиденцију.

Уобичајени елементи табеларног прегледа су:

- редни број,
- налогодавац (дужник),
- основ издавања гаранције (на пример, број уговора),
- назив банке гаранта,
- број гаранције,
- износ на који је гаранција издата,
- рок важења гаранције.

Свим буџетским корисницима препоручујемо да сачине табеларни преглед према року доспећа гаранције, како се не би пропустио рок доспећа гаранције. Као што је већ наглашено, истеком рока гаранције, она престаје да производи правно дејство.

У случају да се рок наведен у гаранцији приближава, а услови из уговора нису испуњени, постоји могућност продужења рока гаранције. Захтев за продужење рока гаранције подноси налогодавац (дужник) кориснику гаранције. Уколико буџетски корисник као корисник гаранције сматра да је захтев основан он о томе обавештава налогодавца (дужника) који се затим обраћа банци са захтевом за продужење рока у гаранцији. Када банка одобри продужење рока у гаранцији, она сачињава анекс гаранције. Анекс гаранције садржи све елементе као и оригинална гаранција, али и део у коме се наводи број гаранције која је анексирана (продужена).

Наплата гаранције

Уколико се стекну услови за наплату потраживања од дужника, због неиспуњености услова из уговора, буџетски корисник ће банци гаранту доставити захтев за наплату гаранције. Уз захтев за наплату банци, гаранту се доставља и оригинални примерак гаранције, као и изјава корисника гаранције да нису испуњени услови по предметном послу. Имајући у виду да су гаранције које буџетски корисници прихватају безусловне, на први позив и без протеста, банка гарант дужна је да кориснику гаранције одмах изврши исплату износа наведеног у гаранцији.

Уместо закључка

У савременим условима пословања банкарска гаранција постаје незаобилазно средство за обезбеђење испуњења услова из уговора.

Банкарска гаранција увек настаје као производ сложенијег склопа правних и пословних односа у коме учествују најмање три лица и заснивају се три правна односа који су међусобно независни, али чине једну недељиву економско-финансијску целину.

Поред битних елеменати које банкарска гаранција мора да садржи (назив банке гаранта, назив корисника банкарске гаранције, навођење посла чије се испуњење обезбеђује гаранцијом, новчани износ на који гаранција гласи, рок важења банкарске гаранције, место издавања гаранције, датум издавања гаранције и потпис и печат издаваоца гаранције), банкарска гаранција може да садржи и небитне елементе.

Приликом преузимања гаранције која је безусловна и на први позив, буџетски корисници сачињавају записник о примопредаји са налогодавцем (дужником) и нову гаранцију уносе у преглед примљених гарација сачињен по основу рока доспелости гаранције.

Уколико корисник гаранције – буџетски корисник утврди да су се стекли услови за наплату гаранције, он упућује банци гаранту захтев за наплату гаранције. Банка је дужна да одмах изврши исплату износа наведеног у гаранцији.

Употреба добара која су део пословне имовине пореског обвезника и промет услуга без накнаде као предмет опорезивања ПДВ-ом

Ситуације у којима се добра која су део пословне имовине користе у непословне сврхе или када се услуге пружају без накнаде врло често су извор недоумица у погледу опорезивања ПДВ-ом. Уз одговарајућа објашњења и примере, у овом тексту настојимо да их разрешимо

Никола М. Јовановић

дипл. правник, порески саветник у консултантској кући *EY (Ernst&Young)* доо Београд
porezi.akcize@legeartis.rs

У пракси се неретко дешава да власници привредних друштава пословну имовину привредног друштва користе за сопствене потребе. У том смислу, свима је познато да аутомобил који је у власништву пореског обвезника власници или запослени врло често, мимо службених потреба, употребљавају и у сопствене сврхе. Исто тако, уобичајен облик привлачења нових пословних партнера испољава се у пружању одређених услуга без накнаде, а постоје и бројне ситуације када привредна друштва услед „пријатељских" односа власника или запослених пружају услуге без накнаде.

По правилу, уколико се предметне услуге пружају у пословне сврхе реч је о промету услуга који није опорезив ПДВ-ом, међутим, постоје и изузеци када се у складу са ПДВ прописима употреба добара која су део пословне имовине пореског обвезника и промет услуга без накнаде опорезују ПДВ-ом. У даљем тексту, покушаћемо да објаснимо регулаторни оквир у овом погледу, уз навођење неколико примера који ће вам ову проблематику додатно приближити.

Предмет опорезивања ПДВ-ом

На самом почетку, у циљу правилног разумевања ове тематике неопходно је утврдити шта је заправо предмет опорезивања ПДВ-ом.

Законом о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС", бр. 84/04, 86/04 – испр., 61/05, 61/07, 93/12, 108/13, 6/14 – усклађени дин. изн., 68/14 – др. закон, 142/14, 5/15 – усклађени дин. изн., 83/15 и 5/16 – усклађени дин. изн., у даљем тексту: Закон) прописано је да се предметом опорезивања ПДВ-ом сматра испорука добара и пружање услуга које порески обвезник изврши у Републици Србији уз накнаду, у оквиру обављања делатности, као и увоз добара.

Конкретно, промет добара је пренос права располагања на телесним стварима (добрима) лицу које тим добрима може располагати као власник. С друге стране, промет услуга прописан је на резидуалној основи, тако да се прометом услуга сматрају сви послови и радње који се не сматрају прометом добара, а који могу бити предузети чињењем, нечињењем или трпљењем.

Како је у дефиницији предмета опорезивања наведено да је у питању промет добара и услуга **уз накнаду**, поставља се питање ПДВ третмана промета добара и услуга који се изврше без накнаде.

У том смислу, чланом 5. Закона дефинисано је да се **са прометом услуга уз накнаду изједначава**:

Детаљна анализа и уочавање разлика у ПДВ третману описаних случајева **кључни су за постизање порески оптималног пословања и превенцију високих казни у пореским контролама надлежних органа.**

Међутим, уколико би компанија Б заинтересоване купце упућивала на компанију А као власника и евентуалног продавца предметног добра без намере да она сама продаје предметне телевизоре, компанија Б би тада пружала услугу без накнаде у непословне сврхе, јер за пружање ове услуге нема никакав економски интерес (односно услугу не пружа у циљу смањења расхода или повећања прихода, већ у потпуности у интересу обвезника А).

Према томе, у таквом сценарију компанија Б би имала обавезу да обрачуна ПДВ на цену коштања предметне услуге.

Издавање рачуна по основу употребе добара и пружања услуга без накнаде

Опште је правило да је ПДВ обвезник дужан да изда рачун за сваки промет добара и услуга. Међутим, Правилником о одређивању случајева у којима нема обавезе издавања рачуна и о рачунима код којих се могу изоставити поједини подаци („Сл. гласник РС”, бр. 123/12 и 86/15, у даљем тексту: Правилник о рачунима) прописани су случајеви у којима обвезник ПДВ-а нема обавезу издавања рачуна.

У том смислу, сходно члану 2. Правилника о рачунима, обвезник ПДВ-а нема обавезу издавања рачуна из члана 42. Закона за промет добара и услуга без накнаде, али уколико то жели обвезник ПДВ-а у складу са истим чланом може да изда рачун у складу са Законом.

Дакле, у складу са Правилником о рачунима, обвезник ПДВ-а није дужан, али може да изда рачун из члана 42. Закона по основу употребе добара за личне потребе оснивача, власника, запослених или других лица, односно употребе добара у непословне сврхе пореског обвезника, као и по основу пружања услуга без накнаде у непословне сврхе.

Логично је очекивати да ће обвезник ПДВ-а имати потребу да изда рачун за промет услуга без накнаде који је опорезив ПДВ-ом, како би омогућио примаоцу услуга евентуално право на одбитак претходног пореза.

У складу са Мишљењем Министарства финансија бр. 413-00-102/2012-04 од 19. 6. 2012. године „прометом без накнаде сматра се искључиво промет по основу којег обвезник ПДВ-а нема никакво потраживање”. Према томе, када пружалац услуге декларише одређени промет као промет без накнаде и за тај промет изда рачун у којем искаже ПДВ обрачунат на цену коштања тих услуга, па по том основу има потраживање од примаоца добара у висини обрачунатог ПДВ-а, у питању је промет добара са накнадом, те по таквом рачуну прималац услуге не може одбити ПДВ. Међутим, прималац услуге би могао да одбије тако обрачунати ПДВ, под условом да пружалац услуге нема никакво потраживање од примаоца добара по предметном рачуну.

Уместо закључка

Као што смо могли да уочимо у овом тексту употреба добара која су део пословне имовине пореског обвезника, као и пружање услуга без накнаде од стране пореског обвезника могу бити предмет опорезивања ПДВ-ом. У том смислу, често се дешава да порески обвезници превиде обавезу обрачуна и плаћања ПДВ-а у ситуацијама када је ПДВ прописима предвиђено да је таква употреба добара или пружање услуга предмет опорезивања ПДВ-ом.

Сходно томе, правилно поступање, детаљна анализа и уочавање разлика у ПДВ третману горе описаних случајева кључна је за постизање порески оптималног пословања и превенцију високих казни у пореским контролама надлежних органа.

Примена финансијских прописа

У склопу сасвим новог формата који однедавно можете пратити у нашем часопису доносимо нека карактеристична службена објашњења и стручна мишљења за примену финансијских прописа Министарства финансија

Коришћење пореске олакшице по основу заснивања радног односа са новозапосленим лицем код повезаних правних лица

(Мишљење Министарства финансија, бр. 430-00-77/2015-04 од 18. 3. 2016)

Како се наводи у предметном захтеву, као и на основу усменог појашњења захтева, са привредним друштвом А подносилац захтева закључио је уговор о раду на неодређено време и пријављен је на обавезно социјално осигурање, а пре заснивања радног односа био је више од 6 месеци без прекида пријављени код Националне службе за запошљавање као незапослено лице.

Даље се наводи да је подносилац захтева претходно био запослен у привредном друштву Б – до 13. јуна 2014. године када је покренут ликвидациони поступак и да је у том привредном друштву били ликвидациони управник до коначног брисања друштва из регистра АПР-а закључно са 10. новембром 2014. године и да је те послове обављао без накнаде за свој рад. Поред тога, указује се да је привредно друштво Б било повезано лице са привредним друштвом А чији је члан био подносилац захтева, како се наводи, до 9. јуна 2014. године и законски заступник до 19. јуна 2014. године када је иступио из тог привредног друштва. Истиче се да је повезаност два поменута правна лица трајала до 19. јуна 2014. године и по схватању подносиоца захтева од тада „нема никаквих елемената ни чињеница да се ова два привредна субјекта могу сматрати повезаним лицима.“ Поред тога, истиче се да је подносилац захтева 12. маја 2015. године поново постао члан привредног друштва А, као и да је тог дана засновао радни однос са тим послодавцем.

Одредбом члана 21в став 1. Закона о порезу на доходак грађана („Сл. гласник РС”, бр. 24/01, 80/02, 80/02–др. закон, 135/04, 62/06, 65/06–исправка, 31/09, 44/09, 18/10, 50/11, 91/11–УС, 93/12, 114/12–УС, 47/13, 48/13–исправка, 108/13, 57/14, 68/14–др. закон и 112/15, у даљем тексту: Закон) прописано је да послодавац – правно лице, односно предузетник који запосли ново лице има право на повраћај дела плаћеног пореза на зараду за новозапослено лице, исплаћену закључно са 31. децембром 2017. године, при чему се предузетником сматра лице које је уписано у регистар код надлежног органа, односно организације.

Новозапосленим лицем из става 1. овог члана сматра се лице са којим је послодавац закључио уговор о раду у складу са законом којим се уређују радни односи, које је пријавио на обавезно социјално осигурање у Централни регистар обавезног социјалног осигурања и које је пре заснивања радног односа код Националне службе за запошљавање било без прекида пријављено као незапослено најмање шест месеци, а лице које се сматра приправником најмање три месеца (став 2. члан 21в Закона).

Лице које је пре заснивања радног односа било запослено код послодавца који је повезано лице са послодавцем код кога заснива радни однос, односно код послодавца који би, да није престао да постоји, био повезано лице са послодавцем код кога новозапослено лице заснива радни однос, независно од тога да ли је постојао прекид радног односа, не сматра се новозапосленим лицем из става 1. овог члана (став 3. члан 21в Закона). Пореска олакшица из члана 21в Закона, која се односи на запошљавање нових лица, у примени је од 1. јула 2014. године.

Лицем повезаним са обвезником, у смислу члана 59. став 1. Закона о порезу на добит правних лица („Сл. гласник РС”, бр. 25/01, 80/02–др. закон, 80/02, 43/03, 84/04, 18/10, 101/11, 119/12, 47/13, 108/13, 68/14–др. закон, 142/14, 91/15–аутентично тумачење и 112/15), сматра се оно физичко или правно лице у чијим се односима са обвезником јавља могућност контроле или значајнијег утицаја на пословне одлуке.

Пореске управе, с једне и физичког, односно правног лица, с друге стране, којим се уређује: 1) обавеза плаћања пореза, обавеза обезбеђења пореске обавезе и обавеза плаћања споредних пореских давања од стране физичког, односно правног лица и право Пореске управе да захтева испуњење ових обавеза; 2) обавеза физичког, односно правног лица да, у складу са законом, утврди порез, односно, по одбитку, наплати порез у име пореског обвезника, води прописано рачуноводство, подноси пореске пријаве, доставља Пореској управи тражену документацију и податке, не обавља плаћања на начин друкчији од прописаног, дозволи преглед свог пословања службеном лицу Пореске управе и друге законом утврђене обавезе чињења, нечињења или трпљења, у циљу благовременог и правилног плаћања пореза, као и право Пореске управе да захтева испуњење ових обавеза.

Одредбом члана 15. став 1. ЗПППА прописано је да законски заступници физичких лица (родитељи малолетног лица, старалац пословно неспособног штићеника и др.) и правних лица (физичко лице које је као такво уписано у прописани регистар), као и пословођа предузетника и привремени старалац заоставштине, испуњавају пореске обавезе лица која заступају.

Према члану 18. став 1. ЗПППА обавеза плаћања пореза из члана 10. став 1. тачка 1) овог закона (у даљем тексту: пореска обавеза) представља дужност пореског обвезника да плати утврђени порез, под условима прописаним овим законом или другим пореским законом.

Према одредбама члана 23. ЗПППА пореска обавеза престаје: 1) наплатом пореза; 2) застарелошћу пореза; 3) отписом пореза; 4) на други законом прописани начин. Неплаћена пореска обавеза пореског обвезника - правног лица над којим је правоснажним решењем закључен стечајни поступак банкротством, престаје, осим ако је ради њене наплате уписано заложно право у јавним књигама или регистрима, односно ако је, поред пореског обвезника, друго лице одговорно за њено испуњење.

Према члану 31. став 1. ЗПППА, секундарна пореска обавеза настаје када је неко лице одговорно за доспелу пореску обавезу другог пореског обвезника или за доспелу секундарну пореску обавезу другог пореског обвезника. Према ставу 2. тачка 1) истог члана ЗПППА, секундарна пореска обавеза, између осталих, односи се и на законске заступнике који су свесно или без дужне пажње пропустили да испуне своју обавезу да реализују плаћање пореза за пореског обвезника, иако је овај био у могућности да то уради - за износ неплаћеног пореза.

Одредбама члана 113. ст. 1-3. ЗПППА прописано је да порез по основу секундарне пореске обавезе из члана 31. овог закона утврђује Пореска управа решењем. Решење из става 1. овог члана не доноси се ако је пореска обавеза престала на начин из члана 23. ЗПППА.

Ако законом није друкчије прописано, решење из става 1. овог члана доноси се само ако предузетим мерама принудне наплате према пореском обвезнику порез није наплаћен.

Према томе, секундарна пореска обавеза се односи, између осталог, и на законског заступника за доспелу пореску обавезу другог пореског обвезника и представља додатно обезбеђење да ће доспела пореска обавеза бити намирена, уколико ни принудна наплата не обезбеди реализацију тог пореског потраживања. Дакле, законски заступник који је свесно или без дужне пажње пропустио да испуни своју обавезу да реализује плаћање пореза за пореског обвезника, иако је овај био у могућности да то уради (што се утврђује у сваком конкретном случају од стране надлежног пореског органа), а имајући у виду да је порески обвезник, сходно пореским прописима дужан да измирује редовно и благовремено све доспеле пореске обавезе, а не само оне које сматра важним за наставак пословања, одговара за доспелу главну пореску обавезу другог пореског обвезника ако се ни након принудне наплате над тим пореским обвезником не обезбеди наплата дугованог пореског потраживања.

НАПОМЕНА РЕДАКЦИЈЕ:

Мишљења у овом тексту преузета су из Билтена службених објашњења и стручних мишљења за примену финансијских прописа Министарства финансија.

JAVNE NABAVKE

ELEKTRONSKO IZDANJE ZA PRAĆENJE JAVNIH NABAVKI

Ing-Pro elektronsko izdanje, na internet adresi www.javne-nabavke.net, pouzdan su izvor, partner i oslonac i za naručioce i za ponuđače. Svojim korisnicima, na jednom mestu, pružaju sve informacije o tenderima – od poziva za podnošenje ponuda, konkursne dokumentacije, do promene rokova i donošenja odluke o izboru najpovoljnijeg ponuđača, tj. o dodeli ugovora.

Konsultantski tim za naručioca:

- pravilno sačinjava plan nabavki i elektronski ih šalje Upravi za javne nabavke i Državnoj revizorskoj instituciji,
- sprovodi sve postupke javnih nabavki po usvojenom planu naručioca, sa mogućnošću davanja člana komisije za javnu nabavku, koji je sertifikovani službenik za javne nabavke, budući da komisija koja sprovodi postupak javne nabavke mora da ima službenika za javnu nabavku,
- sačinjava konkursnu dokumentaciju, rešenja o obrazovanju komisije za javnu nabavku, objavljuje poziv za podnošenje ponuda na portalu Uprave za javne nabavke, odgovara na pitanja i pojašnjava konkursnu dokumentaciju,
- otvara ponude i sačinjava zapisnik o otvaranju ponuda, uz prisustvo službenika za javnu nabavku, sačinjava izveštaj o stručnoj oceni ponuda i odluku o dodeli ugovora,
- u slučaju podnošenja zahteva za zaštitu prava podnosi odgovor,
- priprema ugovore i objavljuje obaveštenje o dodeli ugovora na portalu Uprave za javne nabavke,
- kvartalno izveštava elektronskim putem Upravu za javne nabavke o sprovedenim postupcima javne nabavke, u skladu sa Zakonom i usvojenim planom nabavki, što je obaveza svih naručilaca.

Konsultantski tim za ponuđača:

- priprema ponude,
- daje savete u vezi s prikupljanjem potrebnih dokumenata, vezanih za izradu ispravne ponude, tumači konkursnu dokumentaciju,
- prati tok postupka javne nabavke,
- u postupku zaštite prava sačinjava zahteve za zaštitu prava itd.

Zašto pratiti Ing-Pro javne nabavke

- Dnevno ažuran pregled javnih nabavki i sve prateće dokumentacije, koje se objavljuju u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.
- Jedinstvena pretraga svih vrsta oglasa, po više različitih kriterijuma: po rečima u nazivu, po kategorijama, regionima, periodu važenja (važi od – važi do), po statusu (otvoren, zaključen, obustavljen), po vrsti postupaka, naručiocima, a za dobijanje rezultata pretrage dovoljan je jedan kriterijum.
- Mejl servis šalje obaveštenja na mejl korisnika o kategorijama predmeta nabavki koje sam odabere, uključujući i obaveštenja o promenama.
- Za pretplatnu cenu mogu se neograničeno pratiti sve kategorije i svi tipovi javnih nabavki (dobra, usluge, radovi).
- Na jednom mestu su sve izmene postojećih javnih nabavki, što omogućava njihovo jednostavno praćenje.
- Postoji baza pobednika tendera sa informacijama u kom je postupku javne nabavke određeni ponuđač pobedio.

Ing-Pro daje kompletnu stručnu pomoć i vrši edukaciju učesnika u postupcima javnih nabavki kako bi se upoznali sa zakonskim obavezama i procedurama kojih se, radi uspešnog vođenja i okončanja postupka, moraju pridržavati. Pored toga, organizuje seminare za naručioce i ponuđače, in-haus seminare, radionice, pruža telefonske i imejl konsultacije.

Obuka za polaganje ispita za službenika za javne nabavke

- Obuke, u potpunosti usaglašene sa članom 3. Pravilnika o načinu i programu stručnog osposobljavanja i načinu polaganja stručnog ispita za službenika za javne nabavke, omogućavaju nastavak procesa sertifikacije službenika za javne nabavke.
- Rad je mentorski, interaktivan, u malim grupama, u saradnji sa sertifikovanim predavačima.

Порески календар

6. ЈУН

- Достављање обавештења о закљученим уговорима по основу естрадних програма у претходном месецу
- Достављање извештаја о извршењу обавезе запошљавања особа са инвалидитетом за претходни месец

10. ЈУН

- Подношење пореске пријаве пореза на премије неживотних осигурања за претходни месец
- Плаћање пореза на премије неживотног осигурања за претходни месец
- Подношење пореске пријаве и плаћање ПДВ-а за претходни месец од стране пореског дужника из члана 10. Закона о ПДВ-у

15. ЈУН

- Плаћање аконтације пореза на приходе од самосталне делатности за претходни месец
- Плаћање аконтације доприноса на приходе од самосталне делатности за претходни месец
- Плаћање доприноса за свештенике и верске службенике, за домаће држављане запослене у иностранству и за иностране пензионере за претходни месец
- Подношење пореске пријаве и плаћање ПДВ-а за претходни месец
- Подношење обрасца ПИД ПДВ 1 за мај месец ако је у мају месецу испуњен један од критеријума за стицање статуса обвезника ПДВ-а који претежно врши промет добара у иностранство
- Плаћање аконтације пореза на добит правних лица за претходни месец
- Плаћање обрачунате акцизе за период од 16. до краја претходног месеца
- Подношење пореске пријаве и плаћање акцизе на електричну енергију за крајњу потрошњу за претходни месец

наставак на следећој страни

Коришћење права на годишњи одмор

У склопу сасвим новог формата који однедавно можете пратити у нашем часопису доносимо нека карактеристична мишљења Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, а која се овом приликом односе на коришћење права на годишњи одмор

Коришћење права на годишњи одмор

Чл. 68–76. Закона о раду („Сл. гласник РС”, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13 и 75/14)

Законом о раду („Сл. гласник РС”, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13 и 75/14) прописано је да ако запослени користи годишњи одмор у деловима, први део користи у трајању од најмање две радне недеље непрекидно у току календарске године, а остатак најкасније до 30. јуна наредне године.

Из наведеног недвосмислено следи да, уколико запослени користи одмор у деловима, први део годишњег одмора мора да се користи у најмањем трајању од две радне недеље непрекидно.

Овакво законско решење у складу је с међународним стандардима којима се обезбеђује минимални непрекидни период за одмор запосленог.

Такође, Закон о раду је прописао могућност коришћења годишњег одмора у више делова, с тим што и тада први део мора да се користи у трајању од две радне недеље непрекидно, а остатак у више делова који запослени користи у складу са споразумом са послодавцем, а најкасније до 30. јуна наредне године.

(Мишљење Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Сектор за рад, број 011-00-736/2015-02, од 29. 7. 2015)

Остваривање права на годишњи одмор

Чл. 68, 69, 72. и 76. Закона о раду („Сл. гласник РС”, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13 и 75/14)

У складу са чланом 68. Закона о раду („Сл. гласник РС”, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13 и 75/14) запослени има право на годишњи одмор у складу са овим законом. Запослени стиче право на коришћење годишњег одмора у календарској години после месец дана непрекидног рада од дана заснивања радног односа код послодавца. Запослени не може да се одрекне права на годишњи одмор, нити му се то право може ускратити или заменити новчаном накнадом, осим у случају престанка радног односа у складу са овим законом.

Чланом 69. Закона прописано је да запослени у свакој календарској години има право на годишњи одмор у трајању утврђеном општим актом и уговором о раду, а најмање 20 радних дана. Дужина годишњег одмора утврђује се тако што се законски минимум од 20 радних дана увећава по основу доприноса на раду, услова рада, радног искуства, стручне спреме запосленог и других критеријума утврђених општим актом или уговором о раду. У складу са чланом 72. Закона запослени има право на дванаестину годишњег одмора из члана 69. овог закона (сразмерни део) за сваки месец дана рада у календарској години у којој је засновао радни однос или у којој му престаје радни однос.

Чланом 76. Закона прописано је да је послодавац дужан да, у случају престанка радног односа, запосленом који није искористио годишњи одмор у целини или делимично, исплати новчану накнаду уместо коришћења годишњег одмора, у висини просечне зараде у претходних 12 месеци, сразмерно броју дана неискоришћеног годишњег одмора.

Право на годишњи одмор је право запосленог из радног односа и остварује се у складу с наведеним и другим одредбама Закона о раду. Запослени који је решењем инспектора рада враћен на рад, има сва права, обавезе и

спречености за рад у смислу прописа о здравственом осигурању.

Полазећи од напред наведених одредаба Закона о раду, мишљења смо да подносиоцу захтева припада право на накнаду за неискоришћени годишњи одмор на чије коришћење је имао право пре дана престанка радног односа, односно до 25. 2. 2015. године. У конкретном случају, то значи да подносиоцу захтева припада право на накнаду за неискоришћени други део годишњег одмора за 2014. годину (с обзиром на то да је први део у трајању од најмање две радне недеље пропао јер је морао да се искористи до краја 2014. године) и сразмеран део годишњег одмора за 2015. годину сагласно члану 72. Закона о раду.

У члану 2. став 2. Закона о раду, прописано је да се одредбе овог закона примењују на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено.

С обзиром на то да су права, обавезе и одговорности из радног односа полицијских службеника регулисана посебним прописима која су у надлежности Министарства унутрашњих послова, указујемо на то да се поводом њихове примене треба обратити Министарству унутрашњих послова.

(Мишљење Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Сектор за рад, број 07-00-2167/2015-02, од 22. 12. 2015)

Смешна страна адвокатуре

Доктор, архитекта и адвокат ручају у башти ресторана једног престижног голф клуба када се међу њима разговор изненада поведе о њиховим псима, који су по свему судећи били врло необични. Тако они одлуче да се опкладе чији је пас најпаметнији.

Доктор је понудио да први представи свог пса, па га је са оближњег паркинга позвао речима: „Хипократе, место!"

Хипократ је утрчао у башту ресторана и доктор му је наредио да покаже оно што зна. Хипократ је отрчао до игралишта за голф, неко време је тамо копао по земљи, а затим је ископао већи број костију. Довукао је кости до баште ресторана и спојио их у јасно дефинисан људски скелет. Доктор је помиловао Хипократа по глави награђујући га колачићем за уложен труд.

Архитекта није био нарочито задивљен, па је зато позвао свог пса: „Микеланђело, место!"

Микеланђело је дотрчао, а његов власник му је наредио да покаже своју вештину. Истога часа пас је људске кости зубима преобликовао у шљунак спајајући ове делиће у минијатурну верзију Тај Махала. И архитекта је потапшао свог пса наградивши га колачићем.

Немо посматрајући наступе претходна два пса, адвокат је убрзо позвао свог љубимца: „Наказо, место!"

Наказа је дошао у башту и адвокат му је наредио да покаже своју вештину. Пас је истога часа напао друга два пса, украо им је колачиће, организовао је лицитацију на којој је другим члановима голф клуба за провизију понудио реплику Тај Махала, а онда је отишао да игра голф."

Преглед прописа...

„Службени гласник РС", бр. 44/2016 од 29. 4. 2016. године

- Уредба о измени Уредбе о техничким и другим захтевима за челик за армирање бетона
- Уредба о изменама и допунама Уредбе о царински дозвољеном поступању с робом
- Решење о расподели нераспоређеног вишка прихода над расходима Агенције за лиценцирање стечајних управника према Финансијском извештају за 2014. годину
- Правилник о усклађеним износима накнаде за управљање посебним токовима отпада
- Правилник о усклађеним износима подстицајних средстава за поновну употребу, рециклажу и коришћење одређених врста отпада
- Правилник о усклађеним износима накнаде за загађивање животне средине
- Правилник о измени Правилника о одређивању царинских органа за царињење одређених врста робе или спровођење одређених поступака
- Износ најниже месечне основице доприноса за обавезно социјално осигурање
- Исправка Смерница добре праксе у дистрибуцији
- Одлука о издавању и основним обележјима новчанице од 5000 динара
- Одлука о пуштању у оптицај новчанице од 5000 динара
- Решење о одређивању основице осигурања на коју се обрачунава и плаћа допринос за пензијско и инвалидско осигурање за лица укључена у обавезно осигурање
- Подаци о просечним зарадама и просечним зарадама без пореза и доприноса по запосленом исплаћеним у марту 2016. године
- Податак о висини просечне зараде по запосленом исплаћене у првом кварталу 2016. године

„Службени гласник РС", бр. 45/2016 од 6. 5. 2016. године

- Уредба о утврђивању Програма подстицања привредног развоја Подриња у 2016. години
- Уредба о изменама Уредбе о канцеларијском пословању органа државне управе
- Одлука о емисији државних записа Републике Србије
- Одлука о образовању Комисије за давање предлога Влади за избор и спровођење модела стратешког развоја Акционарског друштва Аеродром Никола Тесла Београд
- Одлука о измени Одлуке о максималном броју запослених на неодређено време у систему државних органа, систему јавних служби, систему Аутономне Покрајине Војводине и систему локалне самоуправе за 2015. годину
- Одлука о допуни Одлуке о образовању Међуресорног радног тела за планирање, праћење и координацију политика у области конкурентности и запошљавања
- Решење о поништењу Акта о вредновању, избору, финансирању и праћењу пројеката из Програма основних истраживања и основних усмерених истраживања за период од 2016. до 2020. године и Програма истраживања у области технолошког развоја за период од 2016. до 2019. године
- Правилник о утврђивању Годишњег програма пострегистрационе контроле средстава за заштиту биља за 2016. годину
- Уредба Комисије (ЕУ) о спровођењу број 2016/302 од 25. фебруара 2016. године у вези са сврставањем одређене робе према Комбинованој номенклатури
- Уредба Комисије (ЕУ) о спровођењу број 2016/137 од 26. јануара 2016. године у вези са сврставањем одређене робе према Комбинованој номенклатури
- Уредба Комисије (ЕУ) о спровођењу број 2016/283 од 24. фебруара 2016. године у вези са сврставањем одређене робе према Комбинованој номенклатури
- Правилник о измени Правилника о садржају и обиму права на здравствену заштиту из обавезног здравственог осигурања и о партиципацији за 2016. годину
- Одлука о Завршном рачуну Националне службе за запошљавање за 2015. годину
- Одлука о усвајању Завршног рачуна Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање за период 1. јануар – 31. децембар 2015. године
- Листа најважнијих догађаја од посебног значаја за грађане у Републици Србији

„Службени гласник РС", бр. 46/2016 од 13. 5. 2016. године

- Листа о измени Листе средстава за заштиту биља на основу издатих решења о регистрацији средстава за заштиту биља
- Одлука о допуни Одлуке о избору заменика јавног тужиоца (А број 761/15)
- Правилник о ликвидности брокерско-дилерског друштва
- Правилник о изменама и допунама Правилника о правилима понашања инвестиционог друштва приликом пружања услуга
- Правилник о минималним техничким и организационим условима за издавање дозволе за пружање медијске услуге на основу захтева пружаоца медијске услуге
- Правилник о минималним условима за пружање медијске услуге и критеријумима за одлучивање у поступку издавања дозволе за пружање медијске услуге на основу спроведеног јавног конкурса

Стварна надлежност привредних судова

Намера аутора овог текста је да анализом одредаба о стварној надлежности привредних судова и пратеће судске праксе, помогне како учесницима у поступку, тако и судијама првостепених судова да ово питање што лакше и брже реше

Бранислава Горавица

члан Високог савета судства
sudski.postupci@legeartis.rs

Према меродавним одредбама Закона о парничном поступку, који се примењује у поступцима пружања судске правне заштите при решавању спорова како из широке области грађанскоправних односа, тако и из области привредноправних односа, суд у току целог поступка по службеној дужности пази на своју стварну надлежност.

Ако је суд одлучио о тужбеном захтеву за који је стварно надлежан виши суд исте врсте, суд друге врсте, или ако је поводом приговора странака суд неправилно одлучио да је стварно надлежан, то представља апсолутно битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. ст. 2. тач. 4) Закона о парничном поступку. Није реч о повреди о којој другостепени суд води рачуна по службеној дужности, у смислу члана 386. ст. 3. истог Закона, међутим, уколико странка у жалби указује на постојање ове повреде, то ће довести до обавезног укидања донете одлуке.

У пракси је чест случај да питање стварне надлежности није благовремено разјашњено и расправљено, те да су пред ненадлежним судом понекад и годинама трајали судски поступци. Након укидања одлуке донете од стране стварно ненадлежног суда или, пак, због тога што се након више година суђења суд оглашавао стварно ненадлежним и предмет достављао вишем суду или суду друге врсте, поступак је често почињао готово изнова, а што је, у сваком случају, продужавало његово трајање.

Бројни су спорни случајеви разграничења стварне надлежности између судова опште и судова посебне надлежности, што је и био мотив за настанак овог текста.

Мрежа привредних судова

Мрежа првостепених привредних судова одређена је чланом 5. Закона о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава („Сл. гласник РС”, бр. 101 од 20. 11. 2013. године).

Привредни судови су:

1) Привредни суд у Београду, за територију града Београда,

2) Привредни суд у Ваљеву, за територију општина Богатић, Владимирци, Коцељева, Крупањ, Лајковац, Љиг, Љубовија, Мали Зворник, Мионица, Осечина и Уб и за градове Ваљево, Лозница и Шабац, са судском јединицом у Лозници за територију општина Крупањ, Љубовија и Мали Зворник и за град Лозницу и судском јединицом у Шапцу за територију општина Богатић, Владимирци и Коцељева и за град Шабац,

3) Привредни суд у Зајечару, за територију општина Бољевац, Бор, Кладово, Књажевац, Мајданпек, Неготин и Сокобања и за град Зајечар,

4) Привредни суд у Зрењанину, за територију општина Житиште, Кикинда, Нова Црња, Нови Бечеј, Нови Кнежевац, Сечањ и Чока и за град Зрењанин,

5) Привредни суд у Краљеву, за територију општина Александровац, Брус, Варварин, Врњачка Бања, Рашка, Сјеница, Трстеник, Тутин и Ћићевац и за градове Краљево, Крушевац и Нови Пазар, са судском јединицом за територију општина Александровац, Брус, Варварин, Трстеник и Ћићевац и за град Крушевац и судском јединицом у Новом Пазару за територију општина Сјеница и Тутин и за град Нови Пазар,

За уједначавање судске праксе при тумачењу одредбе члана 25. Закона о уређењу судова, веома су значајни одговори на спорна правна питања, које усваја Привредни апелациони суд.

Одлуком Привредног апелационог суда Иж. 1935/10 од 24. 6. 2010. године стало се на становиште да привредни суд јесте стварно надлежан за поступање по тужби тужиоца Ортачког адвокатског друштва за исплату извршених адвокатских услуга туженом правном лицу. Основ за овакво одлучивање заснива се на примени меродавних одредаба Закона о адвокатури и Закона о привредним друштвима, па је закључено да је тужилац основан у правној форми привредног друштва, док је и тужени привредни субјект ради чега је за решавање у том поступку, односно поступање стварно надлежан привредни суд. С друге стране, решењем Привредног апелационог суда Пж. 7584/14 од 13. 11. 2014. године одлучено је да привредни суд није стварно надлежан за решавање у спору између адвоката као тужиоца и туженог привредног субјекта, а ради наплате новчаног потраживања за извршене адвокатске услуге, јер адвокат нема својство предузетника, нити привредног субјекта, нити наведени спор проистиче из обављања привредне делатности.

Када се ради о споровима у вези са извршењем уговора који је привредни субјект у обављању своје привредне делатности закључио са Републиком Србијом, као правним лицем, за исто је стварно надлежан привредни суд с обзиром на то да се ради о спору насталом између привредног субјекта у обављању његове делатности и другог правног лица (решење Привредног апелационог суда Пж. 3088/13 од 24. 4. 2013. године). Из истог разлога (дакле, због закључка да се ради о спору насталом у обављању привредне делатности привредног субјекта), одлуком Привредног апелационог суда Пж. 6431/14 од 14. 5. 2015. године одлучено је да спор о накнади за коришћење појаса уз јавни пут, односно комерцијалног објекта који има приступ на јавни пут, у коме је тужилац јавно предузеће, а тужени правно лице које у наведеном објекту обавља привредну делатност, спада у надлежност привредног суда.

У вези са применом Закона о привредним друштвима постоји више одлука у којима је исказано становиште да постоји надлежност привредног суда због примене члана 25. став 1. тачка 3. Закона о уређењу судова. Тако је, на пример, у решењу Привредног апелационог суда Пж. 8758/12 од 18. 10. 2012. године закључено да одлучивање о ништавости уговора закљученог између физичког и правног лица, када је према наводима тужбе разлог ништавости повреда чланова 34. и 35. Закона о привредним друштвима (питање сукоба интереса лица које је закључило уговор са привредним друштвом), постоји надлежност привредног суда. Исти закључак усвојен је и решењем Привредног апелационог суда Пж. 5452/13 од 23. 1. 2014. године у споровима по тужбама за пробијање правне личности без обзира на то што се на страни тужиоца и туженог појављују физичка лица. У конкретном случају радило се о спору против командитора, као члана друштва са ограниченом одговорношћу по тужби другог физичког лица, где надлежност привредног суда произлази из одредбе члана 18. став 1. и став 3. Закона о привредним друштвима, којима је предвиђено да командитор, члан друштва са ограниченом одговорношћу, као и законски заступник тог лица ако је оно пословно неспособно физичко лице, када злоупотреби правила о ограниченој одговорности одговара за обавезе друштва, те стога поверилац тог привредног друштва у описаној ситуацији може поднети тужбу суду надлежном према седишту друштва у одређеним роковима од сазнања за злоупотребу, односно настале злоупотребе. Закључак је био да се у конкретном случају ради о спору у вези са применом Закона о привредним друштвима.

Појам и положај заложног повериоца – део први

У овом дводелном тексту, који ћемо објавити у овом и наредном броју нашег часописа, кроз сасвим прецизна питања и концизне одговоре, разматрамо појам и положај заложног повериоца у стечају

Гордана Ајншпилер-Поповић

судија Врховног касационог суда
sudski.postupci@legeartis.rs

#1 Којим законом је уведен појам заложног повериоца у стечају?

Појам заложног повериоца у стечају уводи Закон о изменама и допунама Закона о стечају („Сл. гласник РС”, бр. 83/14), који је почео да се примењује 13. 8. 2014. године (са изузетком одредаба члана 10. које се примењују од 1. 10. 2014. године и члана 1. ст. 1. које се примењују од 1. 1. 2015. године). Заложни поверилац се, дакле, појавио у стечајном праву као законски термин од 13. 8. 2014. године када је и почела примена Закона о стечају са наведеним изменама и допунама. Пракса привредних судова, међутим, значајно раније уочила је потребу разликовања поверилаца који имају одређена заложна права на стварима које су у стечајној маси, односно у својини стечајног дужника, па је суштински кроз праксу Привредног апелационог суда и свих привредних судова појам заложног повериоца уведен и раније.

#2 Ко је заложни поверилац?

Појам заложног повериоца наводи се у одредбама члана 49. Закона о стечају, у ст. 5, 6. и 7. којима се заложни повериоци дефинишу као повериоци који имају заложно право на стварима и правима стечајног дужника о којима се воде јавне књиге или регистри, а немају новчано потраживање према стечајном дужнику које је тим заложним правом обезбеђено. У дефиницији заложних поверилаца посебно је наглашено да они немају новчано потраживање према стечајном дужнику које је тим заложним правом обезбеђено, што значи да је стечајни дужник заправо био треће лице које је дозволило да се на његовој имовини упишу заложна права ради обезбеђења извршења обавеза које нису његове обавезе – дуговања, већ обавезе трећег лица. Заложни поверилац и заложни дужник нису у тој ситуацији били у међусобном пословном односу из кога је настао дуг који се обезбеђује заложним правом, већ су једино и искључиво у односу по основу успостављеног заложног права.

Законодавац наглашава да заложни повериоци нису стечајни и нису разлучни повериоци. Заложни повериоци заправо само имају заложна права на стварима стечајног дужника.

#3 Да ли је заложни поверилац овлашћен да подноси предлог за отварање поступка стечаја над заложним дужником?

Лицима која немају потраживање према стечајном дужнику, већ само уписана заложна права на његовој имовини, до сада је судска пракса ускратила право да буду предлагачи стечаја. Таква лица заправо нису повериоци у правом смислу те речи, јер немају потраживање према стечајном дужнику, па је то разлог због кога им је ускраћено право да подносе предлог за отварање поступка стечаја. Они имају права на имовини стечајног дужника. Та права су уписана у јавне књиге и стварноправног су карактера, али их постојање тих права не чини и повериоцима у облигационом смислу који ради наплате свог потраживања могу поднети предлог за покретање стечаја. Напротив, у случају да су испуњени услови за реализацију заложног права, ови повериоци могу покренути поступак њене судске или вансудске реализације. Управо то и јесте разлог зашто им је ускраћено право да подносе предлог за покретање стечаја.

Ако не обавести суд или обавести суд уз непотпуну документацију, заложни поверилац не губи права на приоритетно намирење из средстава добијених продајом заложним правом оптерећене ствари, али знатно отежава свој положај.

или забране извршења или намирења у односу на имовину која је предмет разлучног права ако је вредност предметне имовине мања од износа обезбеђеног потраживања тог повериоца, а предметна имовина није од кључног значаја за реорганизацију. Евидентно је да ни у наведеној норми није предвиђено једнако право заложних поверилаца да писменим путем захтевају укидање или условљавање мера обезбеђења из члана 62. ст. 2. тач. 4) Закона о стечају, које такође подразумевају и забрану или привремено одлагање које се односи на остварење права заложних поверилаца, као ни укидање забране извршења настале у смислу члана 93. ст. 1. Закона о стечају.

Такође, на предлог разлучног повериоца, стечајни судија може да донесе одлуке о адекватној заштити имовине која је предмет обезбеђења његовог потраживања одређивањем законом предвиђених мера које подразумевају:

1) исплату редовних новчаних надокнада разлучном повериоцу чији је износ једнак износу за који се умањује вредност имовине или накнада за стварне или предвиђене губитке;

2) замену имовине или одређивање додатне обезбеђене имовине довољне да надокнади смањење вредности или губитак;

3) поделу прихода или дела прихода добијених коришћењем имовине која је предмет обезбеђеног потраживања разлучном повериоцу до висине његовог обезбеђеног потраживања или предају средстава добијених отуђењем ове имовине ако је имовину отуђио стечајни дужник пре или током претходног стечајног поступка;

4) поправку, одржавање, осигурање или мере посебног обезбеђења или чувања имовине;

5) друге заштитне мере или друге врсте надокнаде за које стечајни судија сматра да ће заштити вредности имовине разлучног повериоца.

Евидентно је да овакав вид заштите није предвиђен за заложног повериоца иако се сходно изнетом мере обезбеђења могу односити и на њега, односно могу значајно ограничити и његова права, а примена наведених мера их једнако као код разлучног повериоца може и умањити или довести до њиховог губитка, што се жели избећи управо заштитом имовине која је предмет обезбеђења код разлучних поверилаца, па је стога нејасно зашто идентична заштита није као могућност предвиђена и у ситуацији када се ради о заложним повериоцима који су обавештењем суду стекли својство странке у поступку.

Пропуст законодавца или намера да се на другачији начин регулишу и заштите разлучни повериоци, који имају заложна права на имовини стечајног дужника успостављена ради обезбеђења потраживања према стечајном дужнику, и заложни повериоци, који имају заложна права успостављена на имовини стечајног дужника ради обезбеђења потраживања према трећим лицима, доводи до значајно другачије позиције разлучних и заложних поверилаца у погледу могућности реализације заложног права.

Иако би се реализацијом права разлучних поверилаца умањила дуговања стечајног дужника, односно обавезе стечајног дужника, а реализацијом права заложних поверилаца не би дошло до умањења обавеза самог стечајног дужника, стечајни управник је дужан да штити и брине се и о реализацији наведених заложних права, као уписаних права трећих лица која су стварноправног карактера, а на имовини стечајног дужника.

Спор мале вредности у пракси привредних судова

У склопу сасвим новог формата који однедавно можете пратити у нашем часопису доносимо неке карактеристичне случајеве из судске праксе, а који се овом приликом односе на спор мале вредности

Спор мале вредности и накнада трошкова на име састава одговора на тужбу

У спору мале вредности не постоји обавеза достављања тужбе на одговор нити изостанак одговора на тужбу проузрокује последице, те је основан захтев туженог за накнаду трошкова за састав одговора на тужбу.

Из образложења:

„Међу парничним странкама спор је у погледу главне ствари окончан решењем о пресумираном повлачењу тужбе од 28. 12. 2015. године, с обзиром на то да уредно позвани тужилац није дошао на рочиште за главну расправу, а у смислу одредбе члана 475. Закона о парничном поступку. Тужени је поднеском од 11. 1. 2016. године ставио захтев за накнаду трошкова поступка, опредељујући их на име награде адвокату за састав поднеска од 25. 12. 2015. године којим је обавестио суд да је спречен да приступи на рочиште и тражио да се рочиште одложи, при чему је у истом поднеску навео и разлоге оспоравања тужбеног захтева.

Суд је наведени захтев туженог за накнаду парничних трошкова одбио, јер тражени трошкови нису били нужни у смислу члана 154. Закона о парничном поступку, при чему је неспорно да тужени у случају пресумираног повлачења тужбе има право на нужне трошкове. Наиме, у спору мале вредности суд не цени оправданост изостанка странке са рочишта за главну расправу, а што је обавеза суда у смислу члана 311. Закона о парничном поступку, већ изостанак странака у смислу члана 475. Закона о парничном поступку по сили закона проузрукује последице прописане том одредбом. У том смислу писмено обраћање суду да би се оправдао изостанак са рочишта нема утицаја. У спору мале вредности не постоји обавеза достављања тужбе на одговор, нити изостанак одговора на тужбу проузрокује последице. Стога је правилан закључак суда да писани одговор на тужбу у овом спору није био нужан, па стога ни трошкови по том основу нису нужни. Тужилац није дужан да туженом накнади трошкове које је сам тужени изазвао."

(Пресуда Привредног суда у Пожаревцу, 1. П. 1197/15, потврђена Пресудом Привредног апелационог суда у Београду, Пж. 867/16 од 11. 2. 2016)

Жалба против одлука донетих у споровима мале вредности

Пресуда или решење којим се окончава парница у поступку о споровима мале вредности може да се побија само због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. Закона о парничном поступку и због погрешне примене материјалног права.

Из образложења:

„У конкретном случају реч је о привредном спору мале вредности у смислу одредбе члана 487. став 1. Закона о парничном поступку.

Према одредби члана 479. став 1. Закона о парничном поступку, пресуда или решење којим се окончава парница у поступку о споровима мале вредности може да се побија само због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. овог закона и због погрешне примене материјалног права.

Жалбени наводи туженог односе се на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, па како се у конкретном случају ради о парници у спору мале вредности у складу са одредбом члана 479. став 1. Закона о парничном поступку, то другостепени суд није овлашћен да испитује потпуност и правилност утврђеног чињеничног стања од стране првостепеног суда до закључења главне расправе, па зато ни

Закона и због погрешне примене материјалног права. Стога жалбени наводи туженог који се односи на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, у овом спору мале вредности, нису дозвољени. На утврђено чињенично стање првостепени суд је правилно применио материјално право."

(Пресуда Привредног суда у Пожаревцу, П. 616/15 од 16. 9. 2015, потврђена Пресудом Привредног апелационог суда у Београду, Пж. 6380/15 од 16. 3. 2016)

Спор мале вредности и разлози за изјављивање жалбе

Пресуда у спору мале вредности може се побијати само због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. Закона о парничном поступку и због погрешне примене материјалног права сагласно члану 479. став 1. Закона о парничном поступку.

Из образложења:

„Правилно је првостепени суд на утврђено чињенично стање применио материјално право и наводи жалбе туженог да је првостепени суд погрешно и непотпуно утврдио чињенично стање не могу бити предмет оцене Привредног апелационог суда, а ово из разлога што се у конкретном случају ради о спору мале вредности из члана 374. став 2, а у вези са чланом 487. став 1. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС", бр. 72/11, 49/13), када се пресуда у спору мале вредности може побијати само због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. Закона о парничном поступку и због погрешне примене материјалног права сагласно члану 479. став 1. Закона о парничном поступку.

Без утицаја на правилност и законитост побијане пресуде јесу наводи жалбе да првостепени суд није узео у обзир уплате које су вршене после утужења, а с обзиром на то да на те околности тужени није доставио нити је предложио да се изведу било који докази који би потврдили те наводе. У односу на износ од 4.000,00 динара, који је туженом плаћен дана 21. 10. 2013, као пазар на његов рачун, правилно је првостепени суд ценио да тај износ није враћен тужиоцу већ је уплаћен на рачун туженог, а с рачуна туженог није уплаћен на рачун тужиоца, па је дуг туженог исти као и у моменту подношења тужбе. Тужени се у спору мале вредности не може позивати на непотпуно утврђено чињенично стање, посебно при чињеници да није пружио доказе за своје тврдње."

(Пресуда Привредног суда у Пожаревцу, П. 271/13 од 26. 11. 2013, потврђена Пресудом Привредног апелационог суда у Београду, Пж. 791/14 од 27. 1. 2016)

Смешна страна адвокатуре

Успешни млади адвокат се запутио у зграду суднице на главни претрес поводом једног сложеног случаја када се изненада нашао пред вратима Раја. Свети Петар му је пожелео добродошлицу, а адвокат је закукао како његова прерана смрт сасвим сигурно мора бити резултат нечије грубе грешке.

„Превише сам млад да бих сад умро! Па, тек ми је 35!"

Свети Петар се сложио да је 35 година заиста врло рано да би се доспело на онај свет предложивши адвокату да провери о чему је реч. Није прошло много и Свети Петар се вратио обраћајући се адвокату следећим речима: „Бојим се да је грешка само твоја, синко. Сходно броју сати које си наплатио својим клијентима проверили смо твоју старост и прорачун каже да имаш најмање 108 година."

Календар важења правних аката

У овој рубрици доносимо преглед прописа који током овог месеца престају да важе (у целости или у делу), односно који одложено ступају на снагу и/или се одложено примењују у целости или у делу:

● Правилник о садржини и начину поступања са документацијом за процену средстава за заштиту биља и методама за испитивање средстава за заштиту биља, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 69/12 од 20. 7. 2012. године

– престаје да важи 30. јуна 2016. године

● Правилник о садржини и начину поступања са документацијом за процену средстава за заштиту биља и методама за испитивање средстава за заштиту биља, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 12/16 од 12. 2. 2016. године, а ступио је на снагу 20. 2. 2016. године

– примењује се од 30. јуна 2016. године

● Закон о извршењу и обезбеђењу („Сл. гласник РС”, бр. 31/11, 99/11 – други закон, 109/13 – Одлука УС РС, 55/14 и 139/14)

– престаје да важи 1. јула 2016. године

● Закон о извршењу и обезбеђењу, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 106/15 од 21. 12. 2015. године

– ступа на снагу 1. јула 2016. године

● Правилник о дисциплинском поступку против извршитеља, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 46/12 од 4. 5. 2012. године

– престаје да важи 1. јула 2016. године

● Правилник о дисциплинском поступку против јавних извршитеља, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 32/16 од 30. 3. 2016. године, а ступио је на снагу 7. 4. 2016. године

– примењује се од 1. јула 2016. године

● Правилник о начину вођења евиденције предмета по којима поступа извршитељ, начину приступа евиденцији и поступању са евиденцијом у случају смрти, разрешења или престанка обављања делатности извршитеља, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 46/12 од 4. 5. 2012. године

– престаје да важи 1. јула 2016. године

● Правилник о начину вођења евиденције о поступцима извршења и обезбеђења и финансијском пословању јавног извршитеља, начину извештавања, садржини извештаја о раду јавног извршитеља и начину поступања са архивом, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 37/16 од 9. 4. 2016. године, а ступио је на снагу 17. 4. 2016. године

– примењује се од 1. јула 2016. године

● Правилник о начину извештавања и садржини извештаја о пословању извршитеља, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 35/12 од 20. 4. 2012. године.

– престаје да важи 1. јула 2016. године

Кривично дело насиља у породици у судској пракси

У тексту који је пред вама анализирамо биће кривичног дела насиља у породици, указујући на све његове специфичности и илуструјући га бројним судским одлукама

Смиљка Стојановић

заменик јавног тужиоца Првог основног јавног тужилаштва у Београду
sudski.postupci@legeartis.rs

Насиље у породици припада групи кривичних дела против брака и породице и уведено је у наше законодавство 2002. године, са намером да се појача заштита породице као основне ћелије друштва. Будући да је заштитни објекат овог кривичног дела физички и психички интегритет члана породице, јасно је да је и пре прописивања посебног кривичног дела жртвама насиља у породици пружана кривичноправна заштита, и то класичним инкриминацијама попут лаке и тешке телесне повреде, угрожавања сигурности, принуде, насилничког понашања. На заштити породице инсистирају и најзначајнији међународни акти које је и наша земља ратификовала – Општа декларација о правима човека, која прокламује обавезу сваке државе да штити породицу (члан 16. ст. 3), Конвенција о правима детета, која прописује обавезу заштите деце од свих облика како физичког тако и психичког злостављања (члан 19), те коначно и Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода.

Ово кривично дело **прописано је у члану 194. Кривичног законика** (у даљем тексту: КЗ), који познаје основни облик, три квалификована и један посебан облик кривичног дела.

Основни облик чини ко применом насиља, претњом да ће напасти на живот или тело, дрским или безобзирним понашањем угрожава спокојство, телесни интегритет или душевно стање члана своје породице.

Да би се отклониле недоумице у пракси, законодавац је прописао ко се сматра чланом породице – то су супружници, њихова деца, преци супружника у правој линији крвног сродства, ванбрачни партнери и њихова деца, усвојилац и усвојеник, хранилац и храњеник. Члановима породице сматрају се и браћа и сестре, њихови супружници и деца, бивши супружници и њихова деца и родитељи бивших супружника, ако живе у заједничком домаћинству, као и лица која имају заједничко дете или је дете на путу да буде рођено, иако никада нису живела у истом породичном домаћинству (члан 112. ст. 28. КЗ-а).

И судска пракса је одговорила на нека питања која су се пред њом поставила, па је тако, примера ради, заузет став да снаја, као супруга потомка, и свекрва, као предак супруга, такође представљају чланове породице у смислу цитиране одредбе КЗ-а (Решење Апелационог суда у Крагујевцу Кж. бр. 1336/2012 од дана 5. 4. 2012).

Кад је реч о појму ванбрачних супружника, није релевантно колико је ванбрачна заједница трајала, већ постојање намере да се заснује трајнија заједница, тако да статус ванбрачних супружника имају и парови који су живели у заједничком домаћинству свега неколико дана, уколико су испољили намеру да та заједница траје дуже време (Пресуда Врховног касационог суда Кзз. бр. 36/2010 од дана 7. 4. 2010).

У сваком случају, **и учинилац кривичног дела и оштећени морају бити чланови породице**, док подстрекач и помагач не морају имати то својство (члан 36. ст. 4. КЗ-а).

У пракси се поставило питање и да ли је заштитни објекат овог кривичног дела породица као целина, или су то њени поједини чланови, што је веома битно, јер уколико је заштитни објекат породица, вршење насиља према већем броју чланова породице представља извршење једног кривичног дела, а у супротном ће бити реч о оноликом броју кривичних дела колико је и оштећених чланова породице. Окружни суд

КОМЕНТАР АУТОРА #3

Код овог посебног облика кривичног дела као спорни моменат испољава се чињеница да се кршењем изречених мера по правилу остварују и обележја основног, ако не и тежих облика овог кривичног дела. Стога има мишљења да је овај облик кривичног дела непотребан, а стоји чињеница и да је веома ретко заступљен у судској пракси.

Требало би узети да је свакако и једна радња довољна, уколико је изазвала последицу која је елемент кривичног дела, а да ли појединачни акт насиља, претња или поступак може изазвати такву последицу мора се утврђивати у сваком појединачном случају. Изоловане инциденте, породичне расправе, па чак и испољавање одређене дозе агресије који нису изазвали угроженост пасивног субјекта, требало би решавати на терену прекршајног права, уколико су и за то остварени услови.

Након што се прихвати став да је и једна радња довољна за извршење овог кривичног дела, поставља се питање да ли је могуће конструисање продуженог кривичног дела, односно која је разлика у правном третману окривљених који предузму само једну радњу и оних који насиље врше више пута према истом члану своје породице (већ је разрешена ситуација у којој се насиље врши према различитим члановима породице, по принципу колико оштећених – толико и кривичних дела, а код кривичних дела уперених против личности није ни могућа конструкција продуженог дела када су учињена према различитим лицима – члан 61. ст. 2. КЗ-а).

Окружни суд у Суботици је нашао да се ово кривично дело сврстава у дела са индиферентним (неодређеним) бројем чињења, што искључује могућност постојања продуженог кривичног дела. Када је више радњи предузето према истом оштећеном, у питању је тзв. привидни реални стицај (Пресуда Окружног суда у Суботици Кж. бр. 453/2008 од дана 22. 7. 2008). Такав је став и Окружног суда у Београду, који налази да је у питању трајно кривично дело, те да се ради о једном континуираном стању у коме се налази један члан породице, услед радњи које предузима други члан породице према њему, да се дело може учинити и са више радњи, а последица трајати и дуже време (Пресуда Окружног суда у Београду Кж. бр. 491/2007 од дана 5. 3. 2007). Број предузетих радњи суд би требало да посматра као упорност окривљеног у вршењу кривичног дела, и самим тим као отежавајућу околност приликом одмеравања казне (Пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Кж. бр. 3980/12 од дана 13. 9. 2012).

Коначно, безначајно је и да ли су све радње предузете у временском континуитету, или не, постојаће само једно кривично дело и ако је између појединих радњи прошао и дужи временски период. Тако је суд нашао да једно кривично дело постоји и када је између две предузете радње насиља окривљени један временски период провео на издржавању казне затвора (Пресуда Апелационог суда у Београду Кж. бр. 2881/2013 од дана 12. 6. 2013).

И на самом крају, треба напоменути и то да је ово кривично дело једно од најтежих за доказивање. У питању је дело које се веома ретко чини пред сведоцима, а и тада су то најчешће чланови породице. Чак и када жртва пристаје да сведочи против насилника, у недостатку других доказа тај исказ није увек довољан за осуђујућу пресуду (нарочито када окривљени убедљиво негира извршење дела). У пракси, пак, само понекад до таквог сведочења долази – оштећени се можда и охрабре да позову полицију и пријаве насиље, али до тренутка давања исказа пред тужилаштвом и судом се предомисле, па или негирају постојање насиља, или одлучују да ускрате исказ на основу одредбе члана 94. Законика о кривичном поступку. Неретке су ситуације да се сви чланови породице позову на ту одредбу и одбију да сведоче у поступку против свог сродника. Зато не чуди мишљење неких стручњака да највећи број насиља у породицама никада не стигне пред суд, а да, нажалост, велики удео у тим црним бројкама чини управо насиље над децом.

У сваком случају, док жртвама насиља не буде обезбеђена адекватна заштита, не само током поступка, већ и након њега, а затим и економска и друштвена подршка, не може се очекивати да ће кривично право само по себи дати одговарајуће резултате у борби против ове специфичне врсте криминалитета.

Специфичности парнице у спору мале вредности

У споровима мале вредности судови би требало много више да се користе законским овлашћењима и теже што доследнијој примени конкретних одредаба које важе за ову врсту спора јер би тиме у великој мери допринели убрзању поступка и ефикаснијој заштити права странака

Драгана Марчетић

судија Првог основног суда која поступа у парничним предметима, заменик руководиоца судске праксе у грађанској материји

Весна Филиповић

судија Првог основног суда у Београду и руководилац Одељења судске праксе у грађанској материји
sudski.postupci@legeartis.rs

Спор мале вредности по први пут је регулисан као посебна врста спора с посебним одредбама у нашем правном систему ступањем на снагу Новела Закона о парничном поступку 3. јуна 1972. године. Осим тога, предратно право, такође, је препознавало и детаљно регулисало овај институт (спор мале вредности) и то Законником о судском поступку у грађанским парницама.

Од увођења овог института, кроз посебне одредбе Закона о парничном поступку 1972. године, он је мењан 12 пута све до сада важећег Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС”, бр. 72/11). У важећем Закону спор мале вредности је регулисан у глави 33. и то одредбама чланова 467–479.

У пракси парничних одељења основних судова уочено је да се велики број поступака води по одредбама Закона о парничном поступку које регулишу поступак у спору мале вредности. У већини поднетих тужби пред основним судовима вредност предмета спора не прелази законом прописан цензус за ову врсту спорова који износи 3.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе. Кад се узме у обзир да се споровима мале вредности сматрају и спорови у којима се тужбени захтев не односи на потраживање у новцу, а тужилац је у тужби навео да пристаје да уместо испуњења одређеног захтева прими одређени новчани износ који не прелази износ од 3.000 евра по средњем курсу НБС на дан подношења тужбе, као и спорови у којима предмет тужбеног захтева није новчани износ, а вредност предмета спора коју је тужилац у тужби навео не прелази овај износ, све ово **додатно повећава укупан број парница које се воде по посебним одредбама о парничном поступку у споровима мале вредности**. Овај ценсус за спор мале вредности већи је у поступку пред привредним судовима и износи 30.000 евра по средњем курсу НБС на дан подношења тужбе.

У овој врсти спорова примењују се процесне одредбе које се понекад веома разликују од општег парничног поступка, а установљене су зато да би се поступак учинио бржим и ефикаснијим. Међутим, последњих година у пракси постоји тенденција да се поступак у овој врсти спорова не разликује битно или уопште од поступака у другим врстама спорова, па се нередко дешава да и ови спорови трају неоправдано дуго. Управо из тог разлога, аутори овог текста сматрају да ова врста спорова, тзв. **маличњаци** заслужује посебну пажњу.

Осим тога, ова врста спорова заслужује посебан третман будући да се у поступцима пред основним судовима који се воде по одредбама о споровима мале вредности **као тужиоци појављују углавном јаки привредни субјекти** као што су банке, осигуравајућа друштва, комунална предузећа, понекад и са

погађају тзв. ситне дужнике, и то посебно физичка лица која су најчешће у веома тешком и подређеном положају у односу на тужиоце који се понекад понашају монополистички.

Рок од осам дана је прописан и за подношење предлога за доношење допунске пресуде.

У поступку о споровима мале вредности, парициони рок износи осам дана.

Против одлуке другостепеног суда у спору мале вредности није дозвољена ревизија.

Пресуда због изостанка заснива се на претпоставци о неоспоривости чињеничног стања, па се зато не може побијати ванредним правним леком – предлогом за понављање поступка због нових чињеница и нових доказа (члан 426. ст. 1 тач. 10).

Иако Закон не садржи изричите одредбе о условима отварања главне расправе пред другостепеним судом у случају претходно укинуте пресуде (један пут), с обзиром на то да Закон не допушта као могућност побијање утврђеног чињеничног стања пресуде у спору мале вредности, следи закључак да жалбени суд не би могао одржати главну расправу у случају одлуке по жалби код другог пресуђења ради правилног утврђивања чињеничног стања, већ само када је у првостепеном поступку учињена апсолутно битна повреда одредаба парничног поступка. Такође, жалбени суд може преиначити првостепену пресуду у спору мале вредности једино у ситуацији погрешне примене материјалног права на утврђено чињенично стање.

Могућност злоупотребе права

У спорове мале вредности, свакако, се убрајају и тужбе које за вредност предмета спора имају изузетно низак новчани износ и то од неколико динара до неколико десетина динара. Поставља се питање правног интереса за пружање судске заштите у таквој врсти спора мале вредности, као и то да ли се они могу третирати као шиканозни у односу на туженог. Када се тужбом потражује исплата неколико десетина динара, па чак у одређеним случајевима и свега неколико динара, или исплата законске затезне камате на низак новчани износ за период од неколико дана, мишљења смо да такав тужбени захтев представља потраживање исплате багателног износа, и да такво потраживање нема за циљ остварење права, већ злоупотребу права ради шикане супротне стране, те да у таквом случају тужбу треба одбацити.

Одредбама ЗПП-а и Закона о облигационим односима (у даљем тексту: ЗОО) изричито је прописано начело савесности и поштења парничних странака и забрана злоупотребе права. Наиме, сматрамо да је наведени став у складу са чланом 9. ЗПП-а којим је прописано да су странке дужне да се савесно користе својим правима која су им законом призната, као и да је суд дужан да спречи и казни сваку злоупотребу права које имају странке у поступку, као и у складу с чланом 12. ЗОО-а којим је прописано да су у заснивању облигационих односа и остваривању права и обавеза из тих односа странке дужне да се придржавају начела савесности и поштења. У сваком конкретном случају суд треба да цени да ли су испуњени услови из ових законских одредаба и да ли тужбени захтев који за предмет потраживања има пренизак износ потраживања представља злоупотребу процесних права у односу на све околности конкретног случаја.

У прилог оваквом ставу говори и одлука првостепеног суда којим је тужба одбачена јер је предмет захтева био исплата 4,00 динара, а која је потврђена одлуком Вишег суда од 25. 2. 2016.

Уместо закључка

Посебним одредбама ЗПП-а регулисано је поступање у споровима мале вредности. Воља је законодавца да спорове који за странке имају малу вредност стави у корелацију са пружањем адекватне судске заштите којом је првенствено наглашена брзина и ефикасност поступања и то кроз одредбе закона о јачем санкционисању несавесног понашања странака и увођењем јаче процесне дисциплине и скраћењу рокова и временског трајања поступка. Ове одредбе у пракси треба да остваре примену кроз остваривање баланса између поступања суда неугрожавањем процесних и материјалних права странака у спору мале вредности и коришћење истим правима на савестан начин.

Сматрамо да би у споровима мале вредности судови требало много више да се користе законским овлашћењима и да теже што доследнијој примени конкретних одредаба које важе за ову врсту спора јер би тиме у великој мери допринели убрзању поступка и ефикаснијој заштити права странака.

Нова питања и дилеме из области трошкова парничног поступка

Кроз питања и одговоре, у овом тексту позабавићемо се честим дилемама које постоје у области трошкова парничног поступка, уз опсежан осврт на одлуку Уставног суда у погледу тренутка од када странка има право на камату на ове трошкове

Снежана Марјановић

судија Првог основног суда у Београду, заменик руководиоца Одељења судске праксе у грађанској материји
sudski.postupci@legeartis.rs

#1 Од када странка има право на камату на трошкове парничног поступка?

Више не постоје никакве дилеме, будући да су Врховни касациони суд и Уставни суд истог становишта да странка има право на исплату камате на трошкове парничног постука. Питање је само од када странка има право на камату на трошкове парничног поступка.

Странка адвокату исплаћује накнаду за извршене радње у поступку по тарифи која је важећа у време исплате. Према досадашњој судској пракси, суд трошкове досуђује према важећој тарифи у време одлучивања. То је било оправдано и практично у ситуацији када је тарифа често мењана услед инфлаторних кретања и тиме су валоризовани износи исплаћене – уговорене накнаде адвокату. Према ЗИП-у, камата је текла од доношења одлуке и тиме је чувана вредност новца. Проблем настаје од тренутка када је почео да се примењује ЗИО који не предвиђа право странке на камату од пресуђења до исплате. Стога је судска пракса морала решити овај проблем тумачењем постојећих законских норми.

Закон о о парничном поступку (у даљем тексту: ЗПП) регулише парничне трошкове у чл. 150–167. Парнични трошкови су издаци учињени у току или поводом поступка и свака странка претходно сама сноси трошкове које је проузроковала својим радњама. Приликом одлучивање о износу трошкова поступка, суд цени све околности и ако је прописана тарифа за награде адвоката или за друге трошкове, ови трошкови се одмеравају по тој тарифи. Тужилац је дужан туженом накнадити парничне трошкове уколико тужени није дао повод за тужбу и ако је признао тужбени захтев у одговору на тужбу, односно на припремном рочишту, а ако се не одржава припремно рочиште, онда на главној расправи пре него што се упустио у расправљање о главној ствари.

Тарифа о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката („Сл. гласник РС”, бр. 121/12, чл. 1–12) предвиђа да се тарифом одређује начин вредновања, обрачунавања и плаћања награда за адвокатске услуге и накнада трошкова за рад адвоката или адвокатског ортачког друштва. Странка или надлежни орган, дужни су да адвокату плате и награду и накнаду трошкова. Висина награде за рад адвоката одређује се Тарифом. Награда и накнада трошкова могу се плаћати унапред или након извршене радње и насталих трошкова. Моменат сачињавања обрачуна између адвоката и странке има се сматрати тренутком наплате трошкова и награде адвокату. Висина награде за рад адвоката утврђује се према важећој тарифи у време обрачуна.

Досуда и наплата трошкова поступка на терет противне странке не утиче на обрачун и наплату награде и трошкова између адвоката и странке. На захтев странке, адвокат је дужан саставити писмени обрачун награде и трошкова за извршени рад уз приказ Тарифе.

Према до сада израженом ставу судске праксе, под одређеним условима, странка има право на накнаду трошкова према адвокатској тарифи увећаној за износ ПДВ-а уколико је адвокат у систему ПДВ-а.

били потребни за вођење парнице, што суд цени сходно члану 154. ЗПП-а. На то питање се може одговорити само ценећи сваку конкретну ситуацију. У сваком случају, странка мора суду доставити доказе у вези са околношћу да је зараду изгубила и да је имала трошкове превоза и доказе о висини накнаде трошкова чију исплату тражи.

Из образложења:

„Одлучујући о трошковима поступка првостепени суд није правилно применио материјално право досуђујући тужиоцу трошкове према вредности постављеног тужбеног захтева, као и трошкове на име изгубљене зараде тужиоца за доласке на рочишта у време када није имао пуномоћника, и трошкове заступања пуномоћника на пет одржаних расправа. Трошкови парничног поступка код одлучивања о нематеријалној штети тужиоцу се признају у целини, када је у судском поступку утврђен основ његовог потраживања (тужени је оспоравао и основ и висину), с обзиром на висину захтева са којом је успео. То значи да тужиоцу не могу бити признати трошкови према вредности постављеног захтева у тужби, већ према вредности спора са којом је успео у парници, а што се односи на трошкове адвокатске тарифе и на плаћање судске таксе за тужбу и одлуку.

Чланом 13. Правилника о накнади трошкова у судским поступцима („Сл. гласник РС”, бр. 57/03 од 30. 5. 2003. године) прописано је да се земљораднику, предузетнику и лицу које на други начин остварује зараду у складу са законом, изгубљена зарада одређује сразмерно изгубљеном времену, при чему се води рачуна о врсти занимања и дневној заради. Трошкови који странци и умешачу припадају по Закону о парничном поступку, као и накнада за нужне издатке, која припада пуномоћнику који није адвокат, надокнађују се и одређују у складу са чл. 4–15. наведеног Правилника, а како је прописано чланом 22. ст. 1. и чланом 23. ст. 1. истог Правилника. Тужилац је захтев за трошкове поступка определио на име губитка зараде када је саслушаван као странка због затварања канцеларије по 6.000,00 динара, за свако одржано рочиште када је долазио без пуномоћника по 6.000,00 динара, а када није одржано по 3.000,00 динара, као и за заступања од стране пуномоћника на име губитка зараде и затварања канцеларије за свако одржано рочиште по 6.250,00 динара, а за неодржано по 3.750,00 динара. При томе, ни тужилац, ни његов пуномоћник, нису приложили доказ о томе колику су зараду изгубили док су били присутни на рочиштима пред судом у овој правној ствари, нити су доставили доказ о дневној заради, како би првостепени суд могао правилно да примени члан 13. Правилника о накнади трошкова у судским поступцима, а из списа произилази да је тужилац, у време када није имао пуномоћника, тражио одлагања рочишта када би у исто време имао заказана суђења у предметима у којима је као адвокат заступао трећа лица, и да је првостепени суд прихватао његове захтеве за одлагање рочишта. Према оцени Апелационог суда, тужилац нема право на накнаду за рочишта на која је долазио без пуномоћника, као ни на накнаду за заступање од стране пуномоћника који није адвокат, због тога што суду нису пружени докази на основу којих би суд био у могућности да утврди изгубљену зараду. Тужилац има право на трошкове таксе за тужбу и пресуду, али према висини тужбеног захтева са којом је успео у парници.”

(Пресуда Апелационог суда у Београду Гж. бр. 757/11 од 3. 3. 2011)

Имате питање? Имамо одговор!

У овој рубрици доносимо одговоре на нека од питања која сте упутили нашем часопису. Подсећамо да право на постављање питања и добијање одговора на њих имају искључиво претплатници на наш часопис

КОМПАНИЈСКО ПРАВО

П: *Да ли законски заступник већинског акционара који председава скупштином акционара и води је као председник скупштине може истовремено и да гласа као акционар или је потребно да привредно друштво које је већински акционар овласти друго лице које ће у својству пуномоћника да гласа на скупштини?*

Да ли пуномоћје за гласање и учествовање у раду скупштине, када га даје физичко лице, мора бити оверено од стране надлежног државног органа, у ситуацији када статут друштва не садржи одредбе које регулишу какво пуномоћје мора бити, тј. када изричито не садржи одредбу која каже да пуномоћје не мора бити оверено?

О: Нема сметње да лице које обавља функцију председника скупштине, а истовремено је и законски заступник већинског акционара, гласа на седници скупштине у име већинског акционара, с обзиром на то да гласање на седници скупштине и вођење седнице скупштине нису неспојиви послови, а нарочито ако се има у виду да Закон о привредним друштвима („Сл. гласник РС”, бр. 36/11, 99/11, 83/14 – др. закон и 5/15) не прописује ограничења ове врсте.

Ако физичко лице даје пуномоћје за гласање, оно мора бити оверено у складу са законом којим се уређује овера потписа, осим ако је та обавеза искључена статутом, како је прописано одредбом члана 344. ст. 7. Закона о привредним друштвима.

ДЕВИЗНО ПОСЛОВАЊЕ

П: *Уступање потраживања банке нерезидента на правно лице – резидента је могуће. У Закону о девизном пословању пише да је уступање потраживања од предузећа у реструктурирању, приватизацији тј. од предузећа које је у већинском државном власништву, могуће уз сагласност Владе. Ко конкретно даје ту сагласност? Да ли то иде преко Министарства привреде, ако су акције предузећа у већинском власништву Агенције за приватизацију (сада прешло на Министарство)?*

На основу Закона о заштити корисника платних услуга, да ли је могуће уступање и недоспелог потраживања банке нерезидента по кредитном послу или само доспелог?

С тим у вези је и питање права правног лица резидента коме је уступљено потраживање да обрачунава само затезну камату на доспело потраживање или и да обрачунава и уговорну камату под истим условима као што је то радила и банка нерезидент (ако је могуће уступање недоспелог дуга).

Ако уступа своје потраживање резиденту – правном лицу, да ли је банка нерезидент у обавези да поступа по законским одредбама своје државе или и државе у којој се налази седиште правног лица од којег потраживање уступа другом правном лицу?

О: Као што стоји у самом важећем Закону о девизном пословању, сагласност коју помињете даје управо Влада, а формално се захтев, као што сте навели, подноси надлежном министарству, на пример, ако је у питању јавно предузеће или предузеће у коме је након приватизације један број акција остао у државном власништву, захтев за сагласност подносио би се Министарству финансија.

Верујем да сте постављајући друго питање имали на уму Закон о заштити корисника финансијских, а не платних услуга. Уступање потраживања по том Закону односи се на уступања

Подаци од значаја за рад пословних субјеката

Износи личних примања запослених

ВРСТА ИСПЛАТЕ	ПО ЗАКОНУ О РАДУ	ПОРЕСКИ ТРЕТМАН
1.	2.	3.
Регрес за коришћење годишњег одмора	Исплата по овом основу је обавезна, у висини утврђеној општим актом, односно уговором о раду код послодавца (члан 118. тач. 6) Закона о раду)	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду
Отпремнина код одласка у пензију	Према Закону о раду, исплаћује се најмање у висини 2 просечне зараде у Републици Србији према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за статистику (**67.464 · 2 = 134.928**)	Не опорезује се до износа двоструке месечне зараде по запосленом у Републици према последњем податку (**2 · 67.464 = 134.928** дин.)
Јубиларна награда	До висине утврђене општим актом послодавца	Неопорезиво до **18.331** динара годишње
Накнада трошкова превоза до посла и повратка са посла	До висине цене превозне карте у јавном саобраћају	Не опорезује се до висине превозне карте, односно до висине стварних трошкова превоза, а највише до **3.666** дин.
Накнада за исхрану у току рада	Исплата по овом основу је обавезна, у висини утврђеној општим актом, односно уговором о раду код послодавца (члан 118. тач. 5) Закона о раду)	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду
Дневница за службено путовање у земљи	До висине прописане општим актом, односно уговором о раду код послодавца (члан 118. тач. 2) Закона о раду)	Неопорезиво до **2.201** дин. по дневници
Дневница за службено путовање у иностранство	У висини утврђеној општим актом послодавца (члан 118. тач. 3) Закона о раду)	Не опорезује се до износа прописаног Уредбом о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника („Сл. гласник", бр. 86/07, 84/14 и 84/15), а највише до 15 евра; за субјекте ван јавног сектора неопорезиво је до 50 евра
Теренски додатак (дневна накнада за повећане трошкове рада на терену)	Према Закону о раду, ако се предвиди општим актом, односно уговором о раду	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду

Исплате разних видова помоћи запосленима

ВРСТА ИСПЛАТЕ	ПО ЗАКОНУ О РАДУ	ПОРЕСКИ ТРЕТМАН
1.	2.	3.
Накнада трошкова погребних услуга запосленом у случају смрти брачног друга и деце, члановима уже породице у случају смрти запосленог	Према члану 119. тач. 2) Закона о раду, послодавац је обавезан на ове исплате до висине трошкова погребних услуга, а према приложеним рачунима	За запосленог и члана његове породице не опорезује се до **64.162** дин.
Солидарна помоћ породици у случају смрти пензионисаног радника	Исплаћује се у складу са општим актом и уговором о раду	Неопорезиво до **64.162** дин.
Солидарна помоћ за дужу или тежу болест, рехабилитацију или тежу инвалидност запосленог или члана његове породице	До висине утврђене општим актом послодавца	Неопорезиво до **36.665** дин. по случају
Остале солидарне помоћи (чл. 120. тач. 1) Закона о раду)	До висине утврђене општим актом послодавца	Опорезује се цео износ само порезом по стопи од 10%
Стипендије и кредити ученика и студената – ученицима средњих школа и студентима виших школа и факултета	На начин утврђен општим актом послодавца	Неопорезиво до **11.000** дин. месечно
Стипендије и кредити ученика основних школа – када су родитељи запослени код послодавца	На начин утврђен општим актом послодавца	Исплата има карактер зараде, на цео износ плаћају се доприноси за социјално од 19,9% + 17,9% и порез по стопи од 10%
Зајам који послодавац исплаћује запосленима	Исплаћује се у висини и према условима утврђеним општим актом или уговором о раду код послодавца	Не опорезује се
Хранарине и стипендије које спортистима исплаћују аматерски спортски клубови	Према прописима који уређују спорт	Неопорезиво до **9.166** дин. месечно

ВРСТА ИСПЛАТЕ	ПО ЗАКОНУ О РАДУ	ПОРЕСКИ ТРЕТМАН
1.	2.	3.
Једнократна новчана накнада запосленима за чијим је радом престала потреба по Програму за решавање вишка запослених у поступку приватизације за 2016. годину („Сл. гласник РС“ бр. 9/15, 84/15 и 19/16)	Запосленом који је утврђен као вишак у 2016. години престаје радни однос када се добровољно определи за једну од опција, која је за њега најповољнија, и то за: 1) отпремнину у висини динарске противвредности 200 евра по години стажа осигурања, по средњем курсу, на дан достављања спискова вишка запослених од стране послодавца, с тим да укупна висина отпремнине не може бити већа од 8.000 евра у динарској противвредности; 2) отпремнину обрачунату на начин утврђен Законом о раду, с тим да укупна висина отпремнина не може бити већа од 8.000 евра у динарској противвредности, а висина средстава по години стажа осигурања код последњег послодавца не може бити већа од 500 евра у динарској противвредности, по средњем курсу, на дан достављања спискова вишка запослених од стране послодавца; 3) отпремнину у износу од шест (6) просечних зарада по запосленом у Републици Србији, према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике – за запослене који имају више од 15 година стажа осигурања (тренутно: **6 · 67.464 = 404.784** динара).	Не опорезује се до износа из претходне колоне – члан 9. ст. 1. тач. 20) Закона о порезу на доходак грађана, а на износ преко тога, према члану 85. Закона о порезу на доходак грађана – плаћа се порез по стопи од 20% по умањењу за 20% нормираних трошкова. За лица старија од 50 година живота – неопорезиво у потпуности без обзира на износ
Стимулативне отпремнине при споразумном престанку радног односа (члан 177. Закона о раду)	Исплаћује се у складу са општим актом или уговором о раду	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду

Корисни правни акти

ОЗ-7 попуњен

Образац ОЗ - 7

Назив и седиште послодавца: STR FIRMA , NOVI SAD, ULICA br.10
Регистарски број: 2690000035
Посебан текући рачун: 330 - 11000741 - 79
Телефон: 021 / 444 - 4444

П О Т В Р Д А

О ОСТВАРЕНОЈ ЗАРАДИ
ЗА УТВРЂИВАЊЕ ОСНОВА ЗА ОБРАЧУН НАКНАДЕ ЗАРАДЕ

I. Запослени PREZIME I IME, број здравствене књижице 10059627694,

ЈМБГ 1|1|1|1|1|1|1|1|1|1|1|1|1 ЛБО 2|6|9|0|1|3|5|8|5|4|4

Остварио је зараде* у три месеца која претходе месецу у којем је наступила привремена спреченост за рад и то:

1. МЕСЕЦ/ГОДИНА	2. УКУПАН БРОЈ ЕФЕКТИВНИХ ЧАСОВА ЗА КОЈЕ ЈЕ ЗАПОСЛЕНИ ОСТВАРИО ЗАРАДУ	3. ИЗНОС ОСТВАРЕНЕ ЗАРАДЕ ЗА ЕФЕКТИВНЕ ЧАСОВЕ
APRIL / 2015	176	0
MART / 2015	176	0
FEBRUAR / 2015	160	0
Укупно:	0	Укупно:
Просек:	0	Просек: 0

Просечан износ остварене зараде по часу = укупно ред. бр. 3 : укупно ред. бр. 2

*под оствареном зарадом подразумева се основна зарада запосленог увећана за минули рад. У зараду не улази:
- увећана зарада запосленог из члана 108. тачка 1, 2. и 3. Закона о раду,
- накнада трошкова из члана 118. Закона о раду,
- друга примања из члана 119. и 120. Закона о раду,
- накнада зараде по прописима о пензијско-инвалидском осигурању.

II. Запослени има - нема претходни стаж здравственог осигурања у трајању од најмање три месеца непрекидно или шест месеци са прекидима у последњих осамнаест месеци пре почетка коришћења права из обавезног здравственог осигурања.

У NOVOM SADU

Дана

М.П.

ПОТПИС ОВЛАШЋЕНОГ ЛИЦА
КОД ПОСЛОДАВЦА

Пореска пријава о обрачунатом порезу самоопорезивањем и припадајућим доприносима на зараду/другу врсту прихода од стране физичког лица као пореског обвезника

ПОРЕСКА ПРИЈАВА О ОБРАЧУНАТОМ ПОРЕЗУ САМООПОРЕЗИВАЊЕМ И ПРИПАДАЈУЋИМ ДОПРИНОСИМА НА ЗАРАДУ/ДРУГУ ВРСТУ ПРИХОДА ОД СТРАНЕ ФИЗИЧКОГ ЛИЦА КАО ПОРЕСКОГ ОБВЕЗНИКА — Образац ПП ОПО

1. Подаци о пореској пријави

1.1 ВРСТА ПРИЈАВЕ	1.2 ОБРАЧУНСКИ ПЕРИОД	1.3 ДАТУМ ОСТВАРИВАЊА ПРИХОДА	1.4 ДАТУМ ДОСПЕЛОСТИ ПОРЕСКЕ ОБАВЕЗЕ	1.4а ДАТУМ ДО КОЈЕГ ЈЕ ОБРАЧУНАТА КАМАТА
|_| 1, 3, 4, 5	|_|_| |_|_|_|_| мм гггг	|_|_||_|_||_|_|_|_| дд мм гггг	|_|_||_|_||_|_|_|_| дд мм гггг	|_|_||_|_||_|_|_|_| дд мм гггг

1.5 ИЗМЕНА ПРИЈАВЕ	|_| врста	1.6 ПО НАЛОГУ КОНТРОЛЕ/ОДЛУЦИ СУДА	
|_____| 1.5а Идентификациони број пријаве		|_____| Број решења / одлуке суда	|_| 1.6а Основ

2. Подаци о пореском обвезнику

2.1 ПОРЕСКИ ИДЕНТИФИКАЦИОНИ БРОЈ ПОРЕСКОГ ОБВЕЗНИКА (ЈМБГ/ЕБС/ПИБ)	
2.2 ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	
2.3 АДРЕСА ПОРЕСКОГ ОБВЕЗНИКА	
2.4 ПРЕБИВАЛИШТЕ	|_|_|_|

2.5 ЈМБГ ПОДНОСИОЦА ПОРЕСКЕ ПРИЈАВЕ	|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|
2.6 ТЕЛЕФОН КОНТАКТ ОСОБЕ	
2.7 ЕЛЕКТРОНСКА ПОШТА	

2.8 ЗЕМЉА РЕЗИДЕНТСТВА	|_|_|_|	2.9 БРОЈ ПАСОША		2.10 ПОРЕСКИ ПУНОМОЋНИК (ЈМБГ/ПИБ)	|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|

3. Подаци о начину остваривања прихода

3.1 НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРИХОДА	|_| 1 - 3	3.2 ТЕКУЋИ РАЧУН	|_|_|_|-|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|-|_|_|	3.3 ОСТАЛО	

4. Подаци о врстама прихода

Р.Б.	ШИФРА ВРСТЕ ПРИХОДА	БРОЈ ДАНА	БРОЈ САТИ	ФОНД САТИ	БРУТО ПРИХОД	ОСНОВИЦА ЗА ПОРЕЗ	ОБРАЧУНАТИ ПОРЕЗ	ПОРЕЗ ПЛАЋЕН У ДРУГОЈ ДРЖАВИ	ПОРЕЗ ЗА УПЛАТУ	ОСНОВИЦА ЗА ДОПРИНОСЕ	ДОПРИНОС ЗА ПИО	ДОПРИНОС ЗА ЗДРАВСТВО	ДОПРИНОС ЗА СЛУЧАЈ НЕЗАПО-СЛЕНОСТИ	МФП
4.1	4.2	4.3	4.4	4.5	4.6	4.7	4.8	4.9	4.10	4.11	4.12	4.13	4.14	4.15
_	_	_		_	_	_		_	_		_
_	_	_		_	_	_		_	_		_
_	_	_		_	_	_		_	_		_
_	_	_		_	_	_		_	_		_
_	_	_		_	_	_		_	_		_
_	_	_		_	_	_		_	_		_
		УКУПНО												
								КАМАТА						

ING-PRO

IZDAVAČKO DRUŠTVO

Izdavačko društvo Ing-Pro osnovano je 1992. godine. Od samog početka orijentisalo se na izdanja pravne sadržine te je među prvima predstavilo pravnoj javnosti prepoznatljiva štampana izdanja: Registar propisa, Zbirka propisa, časopis „Pro Info" i Sudsko-advokatski rokovnik, koji i dan-danas objavljuje. Nekoliko godina kasnije, svetlost dana ugledala je desktop aplikacija „Paket propisa", obimna pravna baza s više desetina hiljada dokumenata i mesečnim dopunjavanjem na CD-u. U to vreme ona je predstavljala primer najsavremenije tehnologije u upravljanju dokumentima...

Prateći razvoj računarske tehnologije i interneta, 2003. godine napravljeni su Propisi.net, prvo izdanje takve vrste na ovim prostorima koje tekstove propisa, primere sudske prakse i pravnih mišljenja, modele ugovora i obrazaca i stručne komentare, sa svim međusobnim vezama između dokumenata, prikazuje i ažurira na internetu. Tako je kompanija postala prepoznatljiv brend koji s pravom nosi epitet pionira elektronskog izdavaštva, a slogan kompanije Ing-Pro – jednostavnost, brzina, preciznost prati društvo od samog osnivanja.

Ing-Pro organizuje brojna savetovanja, seminare, radionice i obuke iz pravne i ekonomske oblasti, sa uglednim predavačima. Budući da u najkraćem roku i na najvišem profesionalnom nivou pruža efikasna, praktična i kreativna rešenja najsloženijih pravnih problema na koje zaposleni nailaze u svom poslovanju, polako prerasta i u modernu konsultantsku kompaniju.

Korisnici kompanije, a ima ih preko 10.000, pored ostalih su i: najviši državni organi, sudovi, ministarstva i drugi organi državne uprave, zatim lokalne samouprave, škole, agencije, javna preduzeća, privredna društva, brojni advokati, preduzetnici…

Izdavačko društvo ING-PRO d.o.o. osnovano je i u Podgorici, gde uspešno posluje već više od petnaest godina.

ELEKTRONSKA IZDANJA

- PROPISI.NET
- JAVNE NABAVKE
- E-ČASOPIS LEGE ARTIS

ŠTAMPANA IZDANJA

- ČASOPIS LEGE ARTIS
- KOMENTARI ZAKONA
- SUDSKO-ADVOKATSKI ROKOVNIK

SAVETOVANJA I KONSULTANTSKE USLUGE:

- SEMINARI
- PRAVNIČKE RADIONICE
- OBUKE

Порези и акцизе

Радни односи и социјално осигурање

Грађанско право и судски поступци

Судски поступци и привредно право

Кривично право и судски поступци

Буџети и јавне набавке

Буџетско рачуноводство, рачуноводство и ревизија

Унакрсни поглед